

**2016 AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASINDA EN
BAŞARILI DÖRT TAKIMIN OYUN SİSTEMLERİ İLE
HÜCUM VARYASYONLARININ İNCELENMESİ**

Kemal KURAK

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mahmut AÇAK
Doktora Tezi – 2018**

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

2016 AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASINDA
EN BAŞARILI DÖRT TAKIMIN OYUN SİSTEMLERİ İLE
HÜCUM VARYASYONLARININ İNCELENMESİ

Kemal KURAK

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

Doktora Tezi

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mahmut AÇAK

MALATYA

2018

KABUL VE ONAY SAYFASI

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Programı çerçevesinde yürütülmüş olan; **Kemal KURAK**'ın "**2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında En Başarılı Dört Takımın Oyun Sistemleri ile Hücum Varyasyonlarının İncelenmesi**" konulu bu çalışması, aşağıdaki jüri tarafından Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 30/04/2018

Doç. Dr. Zeki COŞKUNER
Fırat Üniversitesi
Jüri Başkanı

Doç. Dr. Mahmut AÇAK
İnönü Üniversitesi
Tez Danışmanı
Üye

Doç. Dr. Eyüp YILDIRIM
Fırat Üniversitesi
Üye

Doç. Dr. Cemal GÜNDOĞDU
İnönü Üniversitesi
Üye

Doç. Dr. Süleyman Nihat ŞAD
İnönü Üniversitesi
Üye

ONAY

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2018 tarih ve 2018/..... sayılı Kararıyla da uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Yusuf TÜRKÖZ
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	VI
ABSTRACT.....	VII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ.....	XV
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Problem Cümlesi.....	3
1.4. Alt Problemler.....	3
1.5. Araştırmanın Sınırlıkları	3
1.6. Araştırmanın Varsayımları	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Avrupa Futbol Şampiyonası Tarihi.....	5
2.2. Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri.....	6
2.2.1. 2008 Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri	7
2.2.2. 2012 Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri	7
2.2.3. 2016 Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri ve Trendleri.....	8
2.3. Futbolda sistemler.....	9
2.3.1. WM Oyun Sistemi	10
2.3.2. 4-2-4 Oyun Sistemi	10
2.3.3. 4-3-3 Oyun Sistemi	11
2.3.4. 4-4-2 Oyun Sistemi	12
2.3.5. 4-2-3-1 Oyun Sistemi.....	13
2.3.6. 3-5-2 Oyun Sistemi	14
2.3.7. 4-5-1 Oyun Sistemi	15
2.3.8. 3-4-3 Oyun Sistemi	16
2.4. Futbolda Hücum	16
2.4.1. Futbolda Hücum Oyununun İlkeleri	16
2.4.1.1. Bireysel Hücum Taktikleri.....	17
2.4.1.2. Grupsal Hücum Taktikleri	17

2.5. Futbolda Performans Düzeyi Belirleme	17
2.6. Maç Analizi ve Tarihsel Gelişimi.....	18
2.6.1. Futbolda Maç Analizi	19
2.6.2. Futbol Oyununda Analizin Önemi, Avantajları ve Dezavantajları.....	20
2.6.2.1. Futbol Oyununda Analizin Önemi.....	20
2.6.2.2. Maç Analizi ve Gözlemin Avantajları.....	20
2.6.2.3. Maç Analizi ve Gözlemin Dezavantajları.....	21
2.6.3. Futbolda Kullanılan Analiz Sistemleri ile Neler Analiz Edilebilir.....	21
2.6.4. Futbolda Maç Analiz Yöntemleri	22
2.6.4.1. Sesli Gözlem.....	22
2.6.4.2. Kalem ve Kâğıt Metodu.....	22
2.6.4.3. Bilgisayar Kontrollü Video Analiz Metodu.....	23
2.6.4.4. Video İle İzleme Tekniği	24
2.6.4.5. Sensor Teknolojisi	24
2.6.4.6. Video Kurgu	24
3. MATERYAL VE METOT	26
3.1. Araştırma Modeli.....	26
3.2. Evren ve Örneklem	26
3.3. Veri Toplama Araçları	26
3.4. Verilerin Analizleri.....	26
4. BULGULAR.....	28
4.1. Portekiz Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu	28
4.1.1. Portekiz Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları.....	30
4.2. Fransa Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu	43
4.2.1. Fransa Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları.....	45
4.3. Almanya Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu	57
4.3.1. Alman Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları.....	60

4.4. Galler Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu	72
4.4.1. Galler Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları.....	74
4.5. Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler Milli Futbol Takımlarının Ortak Yönleri	84
5. TARTIŞMA	86
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	91
KAYNAKLAR	93
EKLER.....	97
EK-1. ÖZGEÇMİŞ	97
EK-2. ETİK KURUL.....	99

TEŐEKKÜR

Bu araştırmanın tamamlanmasında değerli görüş ve yardımlarını esirgemeyen ayrıca doktora yaptığım dönem içerisinde akademik anlamda tecrübe sahibi olmama katkı sağlayarak destek ve motivasyonundan ötürü danışman hocam sayın Doç. Dr. Mahmut AÇAK'a, taktiksel Őekillerin oluőturulup ve yorumlanmasında Teknik Direktör Bayram BEKTAŐ'a, istatistik veri lere ulaőmamda destek sağlayan Mert Z'e, analizlerimin yapılmasında yardımcı olan Kaan KARAKAŐ'a, yazım aőamasında destek veren Ramazan BAYER ve Aydın AKTAŐ'a teőekkür ederim.

Kemal KURAK

ÖZET

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında En Başarılı Dört Takımın Oyun Sistemleri İle Hücum Varyasyonlarının İncelenmesi

Amaç: Bu araştırma ile 2016 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonasında ilk dört'e giren takımların planlı hücum organizasyonlarının yapısı incelenerek, gol pozisyonlarıyla birlikte sistemlerden hücum çıkış stratejilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Çalışma nitel bir durum çalışması olup, bu çalışmanın örneklemini 2016 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonasında mücadele eden ve şampiyonayı ilk dört sırada bitiren Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler Futbol Milli takımları olmaktadır. Maçlar canlı yayında ve sonradan bilgisayardan seyredilerek oluşturulan maç izleme kriter cetveli yöntemi ve el notasyon sistemi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında en başarılı dört takım farklı oyun sistemlerini uygulamıştır. Sistemlerden hücum çıkış stratejilerinde farklılıklar gözlemlenmiştir. Özellikle ofansif pozisyonlarda farklı pozisyonları oynayabilme özelliğine sahip oyuncular ile hücumda çeşitlilik sağlanmıştır.

Sonuç: Futboldaki yenilikleri planlı ve takım halinde uygulayabilen, farklı oyun sistemlerini oynayabilen, hücum stratejilerini planlı şekilde ortaya koyabilen, skora göre oyun taktiğini değiştirebilen ve oyuna hükmetmede başarılı olan takımların bu özellikleri ile daha başarılı olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Futbol Şampiyonası, Analiz, Takım Taktiği, Hücum, Sistem, Gol.

ABSTRACT

Analysis of the Most Four Successful Teams Systems' and Their Offense Variations in 2016 European Football Championship

Aim: In this study, the structure of the planned offensive organizations of the most successful four teams in the 2016 UEFA European Football Championship was examined and it was done in order to determine the exit strategies from the systems together with the goal positions.

Material and Method: The study is a qualitative case study and the sample of this study consists of Portugal, France, Germany and Wales Football National teams who competed in the 2016 UEFA European Football Championship and finished the championship in the most successful four places. Matches were analyzed in live broadcasts and later by watching the match tracking method and hand notation system created by watching from the computer.

Findings: The four most successful teams in 2016 European Football Championship adopted various play systems. Differences were observed in the offense strategies of the systems. Especially thanks to players with abilities to play in various positions in offensive positions, a variety in the offense was ensured.

Conclusion: It was concluded that teams which can adopt innovations in football in a planned manner and as a team, implement offensive strategies in a planned manner, change the playing tactics in accordance with the score and be successful in dominating the game are more successful with these characteristics of them.

Keywords: European Football Championship, Analysis, Team Tactic, Offense, System, Goal.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

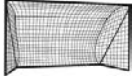
: Oyuncu

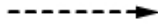
: Kaleci

: Futbol Topu

: Kale

: Koşu Yolu

: Pas veya Şut

: Kavisli Orta

: Top ile Dripling

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No

Sayfa No

Şekil 2.1. WM Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi	10
Şekil 2.2. 4-2-4 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21.....)	10
Şekil 2.3. 4-3-3 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki normal (A) ve liberolu (B) sistem dizilişi.....	11
Şekil 2.4. 4-4-2 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi.....	12
Şekil 2.5. 4-2-3-1 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi.....	13
Şekil 2.6. 3-5-2 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi.....	14
Şekil 2.7. 4-5-1 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi.....	15
Şekil 2.8. 3-4-3 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi.....	16
Şekil 3.1. Futbol sahasının bölgelere göre ayrılmış şekli.....	27
Şekil 4.1. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Portekiz Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.....	28
Şekil 4.2. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları	30
Şekil 4.4. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	31
Şekil 4.6. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	32
Şekil 4.7. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	33
Şekil 4.8. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	33
Şekil 4.9. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	34
Şekil 4.10. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	34
Şekil 4.11. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	35

Şekil 4.13. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	36
Şekil 4.15. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	37
Şekil 4.17. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	38
Şekil 4.19. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	39
Şekil 4.20. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	39
Şekil 4.21. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	40
Şekil 4.22. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-4-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	40
Şekil 4.23. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-4-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	41
Şekil 4.24. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-4-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	41
Şekil 4.25. Portekiz Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları.	42
Şekil 4.27. Portekiz Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları.	43
Şekil 4.28. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Fransa Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.....	43
Şekil 4.29. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	45
Şekil 4.30. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	46
Şekil 4.31. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	46
Şekil 4.32. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	47
Şekil 4.33. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	47

Şekil 4.34. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	48
Şekil 4.35. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	48
Şekil 4.36. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	49
Şekil 4.37. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	49
Şekil 4.38. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	50
Şekil 4.39. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	50
Şekil 4.40. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	51
Şekil 4.41. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	51
Şekil 4.42. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	52
Şekil 4.43. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	52
Şekil 4.45. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	53
Şekil 4.47. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	54
Şekil 4.48. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	55
Şekil 4.49. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	55
Şekil 4.51. Fransa Futbol Milli Takımının 4-3-3 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	56
Şekil 4.52. Fransa Futbol Milli Takımının 4-3-3 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	57
Şekil 4.53. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Almanya Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.....	57

Şekil 4.54. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	60
Şekil 4.57. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	61
Şekil 4.58. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	62
Şekil 4.60. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	63
Şekil 4.61. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	63
Şekil 4.62. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	64
Şekil 4.63. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	64
Şekil 4.64. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	65
Şekil 4.65. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	65
Şekil 4.66. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	66
Şekil 4.67. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	66
Şekil 4.68. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	67
Şekil 4.69. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	67
Şekil 4.70. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	68
Şekil 4.71. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	68
Şekil 4.72. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	69
Şekil 4.73. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	69

Şekil 4.74. Almanya Futbol Milli Takımının 4-4-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	70
Şekil 4.75. Almanya Futbol Milli Takımının 4-4-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	70
Şekil 4.76. Almanya Futbol Milli Takımının 4-4-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	71
Şekil 4.77. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Galler Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.....	71
Şekil 4.78. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	73
Şekil 4.79. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	74
Şekil 4.80. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	74
Şekil 4.81. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	75
Şekil 4.82. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	75
Şekil 4.83. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	76
Şekil 4.84. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	76
Şekil 4.85. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	77
Şekil 4.86. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	77
Şekil 4.87. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	78
Şekil 4.88. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	78
Şekil 4.89. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	79
Şekil 4.90. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	79

Şekil 4.91. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	80
Şekil 4.92. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	80
Şekil 4.93. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları	81
Şekil 4.95. Galler Futbol Milli Takımının 5-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.	82
Şekil 4.96. Galler Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları. .	82

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No

Sayfa No

Tablo 2.1. 1960-2016 yılları arasında ülkelerin Avrupa Futbol Şampiyonasına katılımları ve bu katılıma göre genel sıralamaları	6
Tablo 4.1. Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler futbol takımlarının kullandıkları Sistemler	84

1. GİRİŞ

Toplum genelinde en çok ilgi gören spor dalı olan futbolda her dört yılda bir düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonası; dünya kupalarından sonra en önemli futbol organizasyonu olarak kabul görüyor. Avrupa'nın en önemli takımlarının yer aldığı bu turnuvalarda özellikle bireysel, grup ve takım taktiğindeki farklılıklar ile birlikte hücum ve defansif olarak futboldaki genel değişim ve gelişimler gözlemlenebilmektedir.

Dünya çapındaki futbol organizasyonları futboldaki gelişimin son halini görmemize imkân tanırken, taktiksel ve tempo olarak değişikliklerin fark edilebileceği, ülkelerin kendi futbol seviyelerini gözden geçirip, neleri değiştirip geliştirmeleri gerektiği konularına da ışık tutar. Bu nedenle Avrupa Şampiyonaları; kısa vadede çok fazla bilgi verebildiği için futbolun seviyesini ve hangi yöne yöneldiğini, hatta hangi yeni trendlerin kabul gördüğünün gözlemlenebildiği ideal inceleme alanlarıdır.

Futbolda sonuca etki eden faktörlerin çokluğu genellikle sayısal veriler ile ifade edilir ancak bu faktörler ile sonuca etki eden durumlar tam olarak ölçülememektedir. Spor bilimcilerin ve analistlerin de müsabakaların neden kazanılıp kaybedildiğini hala net bir şekilde açıklayamamasının en önemli nedenidir.

Futbol istatistiklerinin sonuca etkilerinin tam olarak ölçülememesi, hücum planlarının ve gole kadar gelişen diğer olayların yeterince basitleştirilip ortaya konulamaması ve planlanan sistemlerin anlaşılabilir ve uygulanabilir hale getirilememesi, futbolun meyvesi olan gole gerçekte nasıl ulaşıldığını anlamamızı zorlaştırır.

Bu çalışmada 2016 yılında Fransa'da düzenlenen, yirmi dört takımın katıldığı 16. Avrupa Futbol Şampiyonasını ilk dört sırada tamamlayan Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler milli takımlarının toplam yirmi altı müsabakası; oyun sistemleri ve hücum stratejileri kapsamında analiz edilmiştir. İlgili milli takımların oyun sistemlerinin genel görünüşü, oyun içerisindeki taktiksel değişimleri, takımların aralarındaki sistem farklılıkları, kullandıkları hücum çeşitlilikleri ve hücum stratejilerinin sonuca etkinliği, takımlar arasındaki genel taktiksel farklılıklarının oyunun hücum yönüne etkisi analitik olarak incelenmiştir.

Bu araştırmada, modern futbolda; oyun sistemleri içinde hücum çıkış organizasyonlarındaki planlı yapıların incelenmesi ve bu kapsamda; dünya futbolundaki yeni sistemler, Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler Futbol Milli Takımlarının oyun

sistemleri, bu sistemlerin benzerlikleri, farklı savunmalara karşı farklı hücum stratejileri, oyunculara göre sistem ve sistemlere göre oyuncu tercihleri ve sistemlerin birbirlerine göre avantaj ve dezavantajlarını ortaya koymak hedeflenmektedir.

Bu araştırma ile spor bilimcilere, sistemler ve hücum organizasyonları ile ilgili denenmiş ve başarısı kanıtlanmış pratik çalışmalar sunulmaktadır. Planlı hücum organizasyonlarının yapısı incelenerek, gol pozisyonlarıyla birlikte sistemsel hücum çıkış stratejileri değerlendirilerek tüm ayrıntılarıyla analiz edilmesi, basitleştirilerek gösterilmesi ve 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nı ilk dört sırada tamamlayan takımların bu planlı uygulamalar ile ortaya koydukları hücum stratejilerindeki başarıyı resmetmek amaçlanmaktadır.

1.1. Araştırmanın Önemi

Spor tarihi boyunca futbol her zaman ilgi duyulan bir spor dalı olmuştur. Küresel spor endüstrisinde ise futbola yapılan yatırım her geçen gün giderek artmakta ve insanlar bu sektörden daha fazla kazanç elde etme eğilimindedir. Futbolun bu derece önemli bir sektör olması ile futbolcuların, antrenörlerin kulüp yöneticilerinin kendilerini geliştirmeleri her zaman daha iyiye ulaşmayı mecburi kılmıştır. Futbolda maddi kazanım elde etmek için ise en önemli olan maç kazanmaktır. Antrenörler rakiplerine üstünlük kurmak amacıyla rakiplerinin avantajlı ve dezavantajlı noktalarını belirlemeye başlamışlardır. Bunu yaparken sporda istatistiğin önemi, ortaya çıkmıştır. Antrenörler düzenli bir şekilde rakiplerinin analizini yaparak bu doğrultuda antrenman planlamasına yönelmişlerdir.

Günümüzde teknolojinin yardımıyla beraber rakiplerin analizlerini yapmak antrenörler açısından daha kolay hale gelmiştir. Ancak yapılan analizlerde sayısal veriler her zaman gerçeği yansıtmayabilir. Yapılan analizlerde bir sporcunun ne kadar koştuğu, takımın kaç defa korner ve taç kullandığı vs. gibi sayısal veriler antrenörleri yanıltabilir. Buna göre yapmış olduğumuz çalışma ile günümüzde yapılan analiz yöntemlerinin aksine, takımların planlı hücum organizasyonlarının yapısı incelenerek, sadece gol pozisyonu değil, sistemden hücum çıkış taktikleri değerlendirilerek tüm ayrıntılarıyla analiz edilmesi bu alanda yapılmış sınırlı sayıda çalışma olması nedeniyle önem arz etmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, 2016 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonasında ilk dört sırada yer alan futbol takımlarının farklı değişkenler açısından analizi yapılarak, takımların oyun sistemleri, sistemlerden hücum çıkış stratejilerini tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır.

1.3. Problem Cümlesi

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında en başarılı dört takımın sistem analizleri ve sistemleri uygulayış şekline göre hücum çıkış taktikleri nelerdir?

1.4. Alt Problemler

Futbolda yeni trendler kullanılmış mıdır?

Oyun sistemleri içinde hücum çıkış organizasyonları planlı bir şekilde yapılmış mıdır?

Futbol takımlarının uyguladığı hücum stratejileri başarı düzeyini olumlu yönde etkilemiş midir?

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında uygulanan oyun sistemleri farklı uygulanmış mıdır?

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında uygulanan sistemlerden hücum çıkış stratejileri planlı yapılmış mıdır?

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında uygulanan yeni trendler var mıdır?

1.5. Araştırmanın Sınırlıkları

Araştırma; 2016 yılında Fransa da düzenlenen 16. Avrupa Futbol Şampiyonasını ilk dört sırada bitiren takımlar ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada kullanılan analiz yöntemlerinin doğru olduğu varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Futbol; belirli bir alan içerisinde hücum ve müdafaa arasında oynanan gol atıp gol yememe esasına dayanan ve sonucun kalelere atılan gollerle belirlendiği, oyun alanı içerisinde el harici vücudun her yeri ile oynanabilen bir oyundur. Aynı zamanda dünyanın önde gelen en popüler ve en çok ilgi çeken spor dallarından biridir. Kolay oynanabilirliği, heyecan ve seyir zevkinin olması, futbolun dünyada milyonlarca insan tarafından ilgi odağı haline gelmesine neden olmuştur. Futbolun kitleler tarafından bu derece ilgi görmesi, spor branşı olmanın yanı sıra başlı başına kazançlı bir sektör haline almasına yol açmıştır (1- 3).

Futbolun hem yurt içinde hem de uluslararası alanda önemli bir potansiyele ulaşmasıyla beraber bilimsel araştırmalar futbolu daha da ileri seviyeye götürmüştür. Futboldaki teknik elementlerin analizi; becerileri kapsayan tekniklerin niceliği, spor becerilerinin tanımlanması ve sınıflandırılması açısından önemlidir. Avrupa futbolundaki gündem maddeleri; daha fazla dayanıklılık, daha az alan markajı, daha fazla hız, daha az risk, daha çok kısa pas, daha az havadan oyun, daha az forvet oyuncusu, daha çok adapte olabilme ve daha az markaj olarak gözükmektedir (4, 5). Futbolda belirlenen eksiklikler ve bu eksikliklerin giderilmesi için futbol biliminde analiz zorunlu hale getirilmiştir.

Futbolun ilk zamanlarında taktiklerin soyut biçimde düşünülmesi, belirli semboller ile taktiklerin tablolara çizilmesi düşünülemezdi. Gelişen spor bilimi ve takımların kazanma arzusu taktik ve analizleri gerekli kılmaya başlamıştır. Spor müsabakalarında elde edilen istatistiksel ve sayısal sonuçların elde edilmesi amaçları doğrultusunda bireysel olarak oyuncuların veya bütün bir takımın performansında istenen değişiklikleri gerçekleştirebilmek için kullanılan önemli araçlardır. Analizler antrenörlere, müsabakanın ardından yapılan analiz sonuçlarını kendi düşünceleriyle birleştirerek bir sonraki müsabakaya yönelik taktiksel varyasyonlar yapabilme imkânı tanır (6- 8).

İstatistiksel analizler futbolda başarının arkasında yatan temel etmenleri ve trendleri sayısal ve özet bir şekilde anlamamıza olanak verirler. Maç sırasında oyunda meydana gelebilecek hareketlerin anlık olmasından dolayı, objektif bir şekilde gözlenmesi ve hafızada tutulması oldukça zordur. Bu gibi sorunların çözümlenmesinde birçok gözlemci ve yöneticiler kendilerine uygun analiz yöntemleri geliştirmişlerdir. En

basit yöntem olarak kâğıt kalem yöntemi kullanılmaktadır. Bu yöntemle, frekans uzunlukları ve veri bilgileri kaydedilir (9, 10).

Futbol spor dünyası içerisinde en çok ilgi gören spor dallarından biridir. Bu spor branşında yapılan organizasyonlar ilgi ile izlenmekte ve her geçen gün bu ilgi giderek artmaktadır. Özellikle yapılan uluslararası organizasyonlar hem seyirci kitlesi hem de ülkeler açısından önem arz etmektedir. Avrupa Futbol Şampiyonası turnuvası bu organizasyonlardan en önemlileridir. Her dört yılda bir düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonası ilk olarak Fransa da 1960 yılında düzenlenmiştir. Fransa daha sonra bu organizasyonlara 1984 ve 2016 yıllarında ev sahipliği yapmıştır. 2016 yılında Fransa da düzenlenen 16. Avrupa Futbol Şampiyonası toplum genelinde en çok ilgi gören spor dalı olan futbolda, dünya kupalarından sonra en önemli futbol organizasyonu olarak kabul görüyor. İlk defa 16 takımdan 24 takıma çıkarılan katılımcı sayısı ile birlikte Avrupa'nın en önemli takımlarının yer aldığı bu turnuvalarda özellikle bireysel, grup ve takım taktiğindeki farklılıklar ile birlikte hücum ve defansif olarak futboldaki genel değişim ve gelişimler gözlemlenebilmektedir.

2.1. Avrupa Futbol Şampiyonası Tarihi

Spor tarihi birçok araştırmacı tarafından araştırma konusu olmuştur. İncelenen bütün spor branşları kendi açısından önem arz etmektedir. İnsanların en çok ilgi gösterdiği futbolda başlı başına araştırma konusu içerisinde yer almıştır. Futbolda her dört yılda bir düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonası araştırma konusuna dahil edilen en önemli uluslararası organizasyonlardan birisidir.

İlki 1960 yılında düzenlenen ve o zamanki adıyla Avrupa Uluslar Kupası olan Avrupa Futbol Şampiyonası UEFA tarafından düzenlenen uluslararası futbol turnuvasıdır. Turnuvada UEFA'ya bağlı ülkelerin A Milli Futbol takımları yer almaktadır. 1968 yılında yapılan 3. Turnuvada ismi Avrupa Futbol Şampiyonası olmuştur. Avrupa ülkeleri arasında bir futbol turnuvası düzenlemek, ilk olarak 1927 yılında gündeme gelmiştir. Bu fikir, o dönem Fransa Futbol Federasyonu'nda görev alan Henri Delaunay'ın fikridir. Ancak fikir ortaya atıldıktan 33 yıl sonra gerçekleşebilmiştir. İlk olarak tüm Avrupa ülke takımlarının gruplar halinde yer aldığı eleme maçları oynanır. Elemelerde başarı gösteren takımlar ise finallere gitmeye hak kazanır. Elemelerin aksine finaller, önceden belirlenen ülke veya ülkelerin ev sahipliğinde gerçekleşir. Finallerde de ilk önce grup sistemine göre maçlar oynanır. Gruplarını başarıyla tamamlayan 8 takım çeyrek final maçlarına çıkar. Sonrasında yarı

final ve final maçları ile şampiyon belli olur. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda ise finallere ilk defa 24 takımın katılmasına karar verilmiş ve grup maçları sonrası son 16 turu oynanması kararlaştırılmıştır (11).

Tablo 2.1. 1960-2016 yılları arasında ülkelerin Avrupa Futbol Şampiyonasına katılımları ve bu katılıma göre genel sıralamaları (12).

Sıra	Milli Takım	Katılım	Maçlar	Kazandığı Maçlar	Berberlik	Yenilgiler	Goller	Puanlar
1	Almanya	12	49	26	12	11	72:48	90
2	Fransa	9	39	19	9	10	62:44	69
3	İspanya	10	40	19	11	10	55:36	68
4	İtalya	9	38	16	16	6	39:27	64
5	Portekiz	7	35	18	9	8	49:31	63
6	Hollanda	9	35	17	8	10	57:37	59
7	Çek Cumhuriyeti*	9	32	13	6	13	42:43	45
8	Rusya**	11	33	12	7	14	38:45	43
9	İngiltere	9	31	10	11	10	40:35	4
10	Hırvatistan	8	18	8	5	5	23:20	29
11	Danimarka	8	27	7	6	14	30:43	27
12	Belçika	5	17	7	2	8	22:25	23
13	İsveç	6	20	5	6	9	25:24	21
14	Yunanistan	4	16	5	3	8	14:20	18
15	Türkiye	4	15	4	2	9	13:22	14
16	Galler	1	6	4	0	2	10:6	12
17	Polonya	3	11	2	6	3	7:9	12
18	İsviçre	4	13	2	5	6	8:15	11
19	Sırbistan***	5	14	3	2	9	22:39	11
20	İzlanda	1	5	2	2	1	8:9	8
21	Macaristan	3	8	2	2	4	11:14	8
22	Romanya	5	16	1	5	10	10:21	8
23	İrlanda	3	10	2	2	6	6:17	8
24	İskoçya	2	6	2	1	3	4:5	7
25	Norveç	1	3	1	1	1	1:1	4
26	Slovakya	1	4	1	1	2	3:6	4
27	Bulgaristan	2	6	1	1	4	4:13	4
28	Kuzey İrlanda	1	4	1	0	3	2:3	3
29	Arnavutluk	1	3	1	0	2	1:3	3
30	Ukrayna	2	6	1	0	5	2:9	3
31	Slovenya	1	3	0	2	1	4:5	2
32	Avusturya	2	6	0	2	4	2:7	2
33	Letonya	1	3	0	1	2	1:5	1

İlk Avrupa Şampiyonası 1960'da yapıldı.

3 puan sistemine göre hesaplandı.

Penaltılara kalan maçlar berabere değerlendirildi.

Penaltılar ile atılan goller değerlendirilmeye alınmadı.

* 1960'a kadar CSR, 1960-1989 CSSR, 1990-1992 CSFR, 1992'den beri Çek Cumhuriyeti.

** 1991'e kadar Ud SSR, 1991-1992GUS, 1992'den beri Rusya.

*** 1992' ye kadar Yugoslavya, 1992-2006 Sırbistan Karadağ, 2006'den beri Sırbistan.

2.2. Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri ve Trendleri

Futbol uluslararası spor dünyasında en çok ilgi çeken branşlardan biridir. İzleyici kitlesinin çok geniş olması, ekonomik getirisinin fazla olması insanların bu

branşa ilgisini arttırmış ve her geçen gün de ilgi giderek artmaktadır. Futbola ilginin bu derece fazla olması kulüplerin ve antrenörlerin kendilerini geliştirmesi teknolojiye ayak uydurması kaçınılmaz olmuştur. Bundan dolayı da antrenörler her geçen yıl yeni oyun sistemleri ve yeni futbol trendleri ortaya çıkarmışlardır. Geçmiş yıllarda yapılan uluslararası müsabakalar incelendiğinde ise aşağıda belirtilen futbol stratejileri ortaya çıkmıştır.

2.2.1. 2008 Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri

- En fazla tercih edilen oyun sistemleri: 4-2-3-1, 4-4-2, 4-1-4-1.
- Tüm takımlarda dörtlü savunma anlayışı uygulanmıştır.
- Çift ön libero sisteminde farklılıklar gözlemlenmiştir.
- Kanatlar iki oyuncuyla kapatılmıştır.
- Tek forvet oyun sisteminde hücumda pozisyon değişikliği yapılarak oyunda çeşitlilik sağlanmıştır.
- Turnuva genelinde aynı oyun sistemine sadık kalınmıştır.
- Rakip ataklar kompakt duruşla birinci bölgede karşılanmıştır.
- Orta saha ve hücum presi nadir bir şekilde uygulanmıştır.
- Top kazanmak için değil, gol yememek üzerine kurulu savunma anlayışı oluşturulmuştur.
- Top kazanmak için uygulanan taktiksel anlayış yerine rakibin hata yapması beklenilmiştir.
- Rakiplerin savunmada kompakt duruşundan dolayı pozisyon azlığı ve buna bağlı olarak hücumda çıkarken uzun süren oyun kurulumu gözlemlenmiştir.
- Rakip hücumda çıkarken yapılan pas hatalarında top kazanılınca genellikle merkezden geliştirilen hızlı kontra ataklar ile hücumda çıkılmıştır.
- Mükemmel kalitede bireysellik gözlemlenmiştir (dribling, pas kalitesi, top saklama ve patlayıcılık) (13).

2.2.2. 2012 Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri

- Genellikle 4-2-3-1 oyun sistemi tercih edilmiştir fakat üst düzey takımlar oyun içerisinde skora göre taktiksel değişiklikler yapmışlardır.
- Taktiksel hamlelerde hücumda ve savunmada sürekli değişkenlik yapılmıştır, genellikle 4-5-1, 3-5-2, 5-3-2, 4-1-2-3, 4-3-3, 4-4-2 sistemleri tercih edilmiştir.
- Merkezde kompakt ve kalabalık oyun anlayışı ile iki savunma özellikli orta saha oyuncusu tercih edilmiştir.

- Kenarlar hücum ve savunma özelliği iyi olan iki oyuncular ile kapatılmıştır.
- Tek Forvetli hücum anlayışına devam edilmiştir.
- Farklı alanlarda pres uygulanmış ve rakibin oyun anlayışına göre savunma konsepti değiştirilmiştir.
- Merkezden kontrollü oyun açılışı ve hücumla geçişler yapılmıştır.
- İkinci bölge temel strateji alanı olarak kullanılmıştır.
- Hücum opsiyonu olarak oyun yönü değiştirilerek uzun topolar ile oynanılmıştır.
- Sürekli değişkenlik ve çeşitlilik gösteren hücum kombinasyonları ile sonuca gidilmek istenilmiştir.
- Kaliteli takımlar her alanda başarılı olmuştur (taktiksel-pres-hücum-savunma).
- Orta sahanın önünde hücumla daha fazla destek veren oyuncu olarak bazen forveti çiftleyen sahte dokuz bazen de asist özelliği iyi olan on numara özellikli oyuncular tercih edilmiştir. (14).

2.2.3. 2016 Avrupa Şampiyonası Futbol Stratejileri ve Trendleri

- 4-2-3-1 oyun sistemi en fazla tercih edilen oyun sistemi olmuştur.
- Fiziksel yapısı ve hava hakimiyeti iyi olan tek forvet oyuncu sistemine devam edilmiştir.
- Güvenli ve garanti oyun açılışı ile birlikte hücumla geçişlerde fazla risk alınmadan boşluk bulunana kadar güvenli paslar yapılmıştır.
- Oyun esnasında skora ve rakibin hamlelerine göre farklı taktiksel sistemler uygulanmıştır.
- Kompakt kalabalık merkeze karşı üçüncü bölgede pozisyon alan ofansif bek oyuncuları ile hücumda çeşitlilik sağlanmıştır.
- Hücum oyuncularının farklı pozisyonları oynayabilme özellikleri vardı.
- Kaleciler iyi teknik kapasiteleri ile oyun açılışını iyi yönlendirip pozisyonları % 60 ayakları ile başlattılar.
- Kontra atak ile sonuca gitme isteği yine sıkça denenmiş fakat her takım bu oyun taktiğine iyi önlem aldığı için gol oranı çok düşmüştür.
- Başarıdaki en büyük faktör olarak hücumdaki pozisyonlarda değişkenlik ve çeşitlilik göstermesi olmuştur.
- Takımlar savunma stratejilerini daha fazla geliştirmiş ve fazla risk almayan oyun anlayışlarını uygulamaya başlamışlardır.

- Savunmada mesafeler daraltılmış, alanında rakip odaklı ve cesaretli bir şekilde rakibe baskı uygulanmıştır.
- Top kaybında pres tabu oldu, top kapılamazsa topun arkasına kompakt savunma duruşuna geçişler yapılmıştır.
- Bu turnuvadaki başarı faktörleri olarak kazanma isteği, hırsı ve takım oyunu ön plana çıkmıştır (İrlanda-İzlanda).
- Birebir aksiyonlarda savunma oyuncularını hücum oyuncularına daha fazla üstünlük sağlayarak birebirdeki üstünlük kalitesi daha önem kazanmıştır (12).

2.3. Futbolda sistemler

Sistem (Systema) kelime anlamı olarak, bilimsel bir bütün veya bir öğretiyi meydana getirebilecek biçimde birbirine bağlı ilkeler topluluğudur. Futbol sporunda ise, sistemi tanımlayacak olursak oyunculara belirlenmiş amaçlar doğrultusunda taktik görevler verilerek ortak amaca yöneltilmiş olarak sahada dizilmeleridir. (15).

Takım sporlarının tarihsel gelişimi içinde en büyük ilerleme futbolda görülmüştür. Oyun kurallarının her geçen zaman içerisinde değişmesi, antrenman biliminin ilerlemesi ve buna paralel olarak futbolcuların daha yüksek düzeyde kondisyonel özelliklerinin artırılması, oyun sistemlerinde birçok değişikliğe neden olmuş ve bu da yıllar geçtikçe futbolun gelişmesini etkilemiştir (16).

Bir takımdaki futbolculara verilecek taktik görevlerin, oyun esnasında, topluca uygulanması sadece belirli bir sistem içerisinde gerçekleşebilmektedir. Antrenörler, takımlarını oluştururken ve sistemlerini belirlerken oyuncuların teknik-taktik, kondisyonel ve sporcuların kişisel özelliklerini göz önüne alırlar ya da sisteme uygun oyuncularını tercih ederler (17).

Futbolda paslaşma ilk defa İskoçlar tarafından uygulanarak yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Paslaşmanın önemli olduğu diğer takımlar tarafından anlaşıldıktan sonra oyuncuların sahaya yayılmaları düşüncesi doğmuştur. Paslaşma fikri, sistemlerin ortaya çıkmasında önemli bir etken olmuş ve 1872 yılında Glasgow'da, İngiltere ve İskoçya arasında oynanan ilk resmi milli maçta İskoçya 2-2-6, İngiltere 1-1-8 sistemiyle oynamış ve bununla birlikte zamanla sistemlerde, savunma ve hücum arasında denge kurulmaya başlandı. Bununla beraber 2-3-5 ve 2-3-2-3 sistemlerinin uygulanmasıyla günümüz oyun sistemlerinin çıkış noktası olan WM sistemine geçiş sağlandı. (18- 20). WM sisteminin kullanılması ile takım antrenörleri bu

sistemlerden yola çıkarak kendi sistemlerini kullanmaya başlamışlar ve farklı sistemler ortaya çıkmıştır.

2.3.1. WM Oyun Sistemi

Şekil 2.1. WM Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

Bu sistem, adını, sahadaki savunma ve hücum oyuncularının futbol sahası içindeki dizilişinin “W” ve “M” harflerinin şekline benzemesinden almıştır. Bu sistemde, merkezden gelebilecek atakları kesme işi, ortada oynayan savunma oyuncusuna verildi ve iki kenar savunma oyuncusu ile birlikte bu oyuncuların önlerinde oynayan, savunma özellikleri daha üstün olan iki orta saha oyuncusu ile savunmalarını güçlendirdiler. Bu sistem içerisinde oynayan takımlar, ikisi savunmaya ve ikisi de hücumu yönelik orta saha oyuncuları ile birlikte dörtlü orta saha kurgusunu oluşturdu. Sağ ve sol açık ile ileri ortada oynayan (santrafor) hücum oyuncuları da atak yapma görevinden sorumluydular (18, 22, 23).

Bu sistemin en önemli özelliği “sihirli kare” olarak adlandırılan dört oyuncudan oluşan orta saha oyuncuları arasındaki sıkı iş birliği olmuştur. Orta sahadaki oyuncuların ikisi hem oyun kurucu hem de savunmaya destek görevini üstlenirken diğer iki oyuncu da hücumu destek görevini üstlenmişlerdir. Bundan dolayı “sihirli kare”yi oluşturan bu oyuncuların futbol teknikleri, oyun zekâları ve yaratıcılık özellikleri ne kadar kaliteli olursa maçın kazanılma olasılığı da artacaktır. Bu sistem 1930-1950 yılları arasında İngiltere ve diğer ülkelerde başarılı bir şekilde uygulanmıştır (17).

2.3.2. 4-2-4 Oyun Sistemi

Şekil 2.2. 4-2-4 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

1953 yılında Gustave Sebes yönetimindeki Macar Milli Takımının WM sisteminin yaratıcısı İngiliz Milli Takımını Wembley’de 6-3 ve Budapeşte’de 7-1 gibi farklı sonuçlarla yenmesi, WM sisteminin dünya futbolu üzerindeki saltanatının yıkılmasına neden olmuştur. Macar orta saha oyuncularının, açık oyuncuların geri çekilmesiyle yaratılan boşlukları kullanarak farklı bir şekilde oynamaları, hücumda 4 oyuncu ve orta saha oyuncularından birini de merkezdeki savunma oyuncusunun yanına çekerek savunmada 4 oyuncu ile oynama fikri, 4-2-4 sisteminin temelini atılmasını sağlamıştır (18, 19, 24).

Bu sisteme geçişle birlikte yeni bir savunma anlayışı ortaya çıkmıştır. Savunma, halen günümüzde de kabul gören dörtlü zincirden oluşmuştur. Hücum ise ikisi merkezde, ikisi açıkta olmak üzere oynayan dört oyuncudan oluşturulmuştur. Orta sahada, hücumcuların savunma güvenliğini sağlayan iki oyuncu bulunur. Günümüzde bazı takımlar, bu oyun sistemini biraz daha farklı şekilde oynamayı tercih etmektedir. Bu fark, geri dörtlünün alan savunması anlayışı ile oynaması ve dörtlü savunma zincirindeki kenar oyuncuların, önlerinde oynayan açık oyunculara destek olmasından ve hücumda etkin rol oynamalarından kaynaklanmaktadır (21).

4-2-4 sistemini ilk uygulayan Macarlar, dünya futbolunda devrim yaratmışlar ve uzun yıllar başarılı olmuşlardır. Brezilya Milli Takımı da 1958 yılında bu sistemle oynayarak dünya şampiyonluğu kazanmıştır (20).

2.3.3. 4-3-3 Oyun Sistemi

Şekil 2.3. 4-3-3 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki normal (A) ve liberolu (B) sistem dizilişi. (21).

A: Normal diziliş

B: Liberolu sistem

İlk olarak 1962 Şili Dünya Kupasında başlayarak oynanan bu sistem iki orta saha oyuncusunun sayısı azınlığa düşmesi ve rakip oyuncular arasında sıkışıp kalması durumunu anlayan Brezilyalılar tarafından geliştirilmiştir. Bu sisteme geçişle birlikte yeni bir savunma anlayışı ortaya çıkmıştır. Savunma, halen günümüzde de kabul gören dörtlü zincirden oluşmuştur. Hücum ise ikisi merkezde, ikisi açıkta olmak üzere oynayan dört oyuncudan oluşturulmuştur. Orta sahada, hücumcuların savunma güvenliğini sağlayan iki oyuncu bulunur. Günümüzde bazı takımlar, bu oyun sistemini biraz daha farklı şekilde oynamayı tercih etmektedir (16).

4-3-3 sisteminin avantajlarının yanında bazı dezavantajları da vardır. Üç hücum oyuncusunun kenarları kullanması daha geniş alan ve mesafede oynamalarını sağlar. Ancak bu oyuncular, üç savunma oyuncusu tarafından kolaylıkla durdurulabildiğinden, orta alan çeşitlemelerinin uygulanmasında zorluklarla karşılaşabilirler. Orta alan oyuncuları da oyun içerisinde mevkilerinde değişiklik göstermedikleri için sonuca ulaşmada zorluk çekebilir (21).

2.3.4. 4-4-2 Oyun Sistemi

Şekil 2.4. 4-4-2 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

4-4-2 sisteminin özü dörtlü savunmada yatmaktadır. Dörtlü alan savunmasının avantajı; hem rakip oyuncuları, hem de sahayı tamamen kontrol altına alması ve rakip forvetin defansı, bir kanada çekip, diğer kanatta boşluk yaratması tehlikesine izin vermemesidir. Üçlü defansa göre oyunculardan birisi geçildiğinde, ilave emniyet vardır. Bilhassa, kolay oyuncu geçen futbolculara sahip takımlara karşı, çok başarılı sonuçlar alınabilir. Dörtlü defansta ofsayt taktiği kolaylıkla uygulanır. Defans birlikte kolayca ileri çıkabilir. (Ancak bu durum) Derinlik olmadığı için zayıflık olarak ta görülebilir. (Bu uygulamanın zayıf yönü) Arkaya atılan toplara karşı (sistemin) açık olmasıdır. Liberolu oynamak bu zaafi ortadan kaldırabilir” (25).

Bu oyun sistemi, 4-3-3'e göre, orta alanın, bir oyuncu ile daha güçlendirilmesi amacıyla uygulanmaya başlanmıştır. Bu oyun sistemi stratejik olarak iki ayrı şekilde uygulanmaktadır. Birincisi savunma anlayışına göre uygulanır. Burada kenar savunma oyuncuları hücumda daha az katılarak savunmaya öncelik verirler ve önlerinde oynayan kenar orta saha oyuncularının savunma güvenliğini sağlarlar. Orta alan kurgusu, savunmanın önünde savunma özelliği daha iyi olan ve orta alanın kontrolünü sağlayan iki oyuncudan meydana gelmiştir. Orta alanın kenarlarında yer alan oyuncular ise, hücumda daha çok katkı sağlamak amacıyla oynarlar ve top rakipteyken defans hattının önünde, diğer iki arkadaşı ile birlikte dörtlü alan bloğunu oluştururlar (21).

Bu sistemde orta sahanın görevi; forvetle defans arasında köprü oluşturarak, ileri ikiliye kanatlardan destek sağlamak, orta yapmak ve ikilinin önüne gol pasları atmak, rakip takımın ileriye çıkan forvet oyuncularına pres yaparak, savunmanın yükünü hafifletmektir.

2.3.5. 4-2-3-1 Oyun Sistemi

Şekil 2.5. 4-2-3-1 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

Bu sistem 4-4-2'ye benzeyen bir sistemdir. Fakat orta alan ve hücum çeşitliliği 4-4-2 sistemine göre daha fazladır. Ancak savunmadaki diziliş ve mantık aynıdır. Orta sahada savunmanın önünde oynayan iki oyuncu çok önemlidir. Çünkü önlerinde oynayan üçlü, değişken ve hareketlidir. Bu oyuncuların kaybolan dengeyi sağlamaları gerekmektedir. Bununla birlikte hücum sırasında atağa kalkan bek oyuncularının güvenliğini sağlayarak kontrollü oynamaları gerekir. Tecrübeli, oyun bilgisi iyi olan oyuncuların seçilmelidirler. Bu iki oyuncunun önlerinde oynayan üç oyuncudan kenardakiler hem kanatları kullanıp hem de ileri merkezdeki oyuncuya destek sağlamalıdır. Ortada yer alan oyuncu ise aynı zamanda golcü oyuncu olmalıdır. Bu üç oyuncu birinci derecede hücumdan sorumludur. Bu sistemde ilerideki oyuncuyla birlikte dört hücum oyuncusunun olduğu düşünülmelidir (21).

2.3.6. 3-5-2 Oyun Sistemi

Şekil 2.6. 3-5-2 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

3-5-2 sistemini ilk uygulayan seksenli yılların başında Avrupa takımları olmuştur. Bu oyun sistemi 4-4-2 sistemine alternatif olarak düşünülmüştür. 4-4-2 sistemiyle oynayan takımların hepsi iki hücum oyuncusu ile oynamaktadırlar. Bundan dolayı bu sistemin mantığında, savunmada dört oyuncu ile oynamaya gerek duyulmamaktadır. İki hücum oyuncusunu iki savunma oyuncusu ile tutmak yeterlidir. Bununla birlikte savunmadaki oyuncuların arkasında serbest bir oyuncunun oynatılması gerekmektedir. Savunmadan bir oyuncu orta alana verilerek orta alandaki oyuncu sayısı beş kişiye çıkarılmıştır. Fakat beş kişiden oluşturulmuş orta saha oyuncularından kenarlarda oynayan oyuncular, takım savunması sırasında savunmadaki oyuncu sayısını beş kişiye çıkarırlar. Bu durumda takımlar için orta alanda fazla sayıda oyuncu

bulunması bir avantaj oluşturduğu gibi, savunmada da daha fazla adam bulundurma şansı verir. Bu nedenle oyun esnasında baskı yapmak, orta alanda ve hücum alanında çeşitlendirmeler üretmek gibi taktik oyunlar daha kolay olmaktadır. (17, 21, 22).

2.3.7. 4-5-1 Oyun Sistemi

Şekil 2.7. 4-5-1 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

Bu oyun sistemi savunmaya yönelik bir sistemdir. Savunmanın yükünü hafifletmek amacıyla hücumdaki oyuncu sayısı azaltılmış, savunma ve orta alanda fazla sayıda oyuncu bulundurulmuş savunma daha da etkili hale getirilmiştir. Bu sistemin asıl amacı öncelikle savunma yapmak ve kontra ataklar ile hücumla geçmektir. Savunma alan savunması yaparak 4-4-2 sistemindeki gibi oynar. Orta alanda farklı olarak hücumdaki tek oyuncunun arkasında oynayan, orta saha özelliklerinin yanı sıra hücum yapabilme özelliklerini taşıyan bir oyuncu bulunmaktadır. Orta sahanın kenarlarındaki oyuncular ise kontra ataklar ile hücumda hızlı bir şekilde çoğalmayı sağlayabilecek özellikte oyunculardan oluşturulur. (21).

2.3.8. 3-4-3 Oyun Sistemi

Şekil 2.8. 3-4-3 Oyun sisteminin futbol sahası içerisindeki dizilişi (21).

Bu sistem 3-5-2'nin daha çok hücumu yönelik oynatılması düşüncesinde ortaya çıkmıştır. Savunma düzeni aynı şekildedir. Orta saha 4-4-2'nin orta saha kurgusuna benzer. İleri üçlü, 4-3-3'ün hücum kurgusu gibi ya da iki hücum oyuncusu ve onlara destek veren, orta alandan hücum kulvarlarını değişken olarak kullanabilen bir oyuncudan oluşturulur. Fakat savunmada ve orta alanda, rakibe daha fazla pozisyon şansı tanınması göz ardı edilmemelidir (21).

2.4. Futbolda Hücum

2.4.1. Futbolda Hücum Oyununun İlkeleri

Hücumda bir takımın asıl amacı, gol atabilmektir. Gol atmak için de oyuncuların en etkili şut pozisyonları kazanılmalıdır. İyi şut pozisyonu kazanmak için hücum oyuncuları, topla veya topsuz olarak rakiplerin arkasındaki alanlara ve gole yakın öncelikli şut bölgelerine hareket etmek zorundadırlar (21).

Bir takımın gol atabilmesi için sürekli olarak hücum denemelerine girmek ve rakip savunmanın yapacağı hataları kollamak gereklidir. Organize olmamış rakiplere karşı etkili hücum oyuncuları bireysel yeteneklerini kullanarak çok rahat gol üretmelerine karşı organize olmuş savunmalara karşı bu yeteneklerini rahatça kullanamazlar (26).

Bir maçı kazanmak için, farklı oyun stilleri öğrenmenin ve bu yönde çalışmanın yararları büyüktür. Bu amaçla bazı futbol uzmanları farklı oyun stillerini tanımlamaya

çalışmışlardır. Örneğin Bangsbo ve Peitersen, beş farklı oyun stili tanımlamışlardır. Bunlar; Latin, Britanya, Norveç (bilgisayar stili), Güney Amerika ve Afrika stilleridir (27).

Literatürde hücum biçimlerine oyun stillerine ilişkin farklı sınıflandırma ve tanımlamaların yapıldığı görülmektedir. (28).

2.4.1.1. Bireysel Hücum Taktikleri

Hücumda kazanılan bir top sonrası, gol atabilmek için yapılan planlı davranışlardır. Futbolda rakip savunmanın dengesini bozmak için oyuncuların bireysel yetenekleri sistem içine dahil edilebilir. Bireysel hücum taktikleri müsabaka içinde çeşitlilik gösterebilir. Bunlar ise;

- a) Süratli top sürme ve aldatma,
- b) Boş alan yaratmak,
- c) Orta yapma alanına (kanatlara) girme ve isabetli gol ortaları yapma,
- d) Şut atma alanına girme ve isabetli şut atma,
- e) Top saklama ve yardımlaşma,
- f) Duvar pası (ver-kaç),
- g) Yaratıcılık (29).

2.4.1.2. Grupsal Hücum Taktikleri

Birden fazla oyuncunun hücum çeşitlemeleri yaratarak uyguladığı taktiklerdir. Hücumdaki grup taktikleri, belirli bir sistem içinde uygulandığı gibi, değişen durumlara uyum sağlaması için yaratıcılık da gerektirir. Aynı zamanda grubu oluşturan oyuncular arasındaki düşünce bağı da çok önemlidir (21).

Bir futbol takımının hücum taktiğinin ön koşulu, bireysel hücum taktiğinin bileşenleri olarak ortaya çıkan grupsal hücum taktiklerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür.

- a) Oyunda yön değiştirme,
- b) Hücumda genişlik,
- c) Kanat oyunları,
- d) Kombinasyonlar (Top değiştirme, duvar pasları, bindirme vb.) (26).

2.5. Futbolda Performans Düzeyi Belirleme

Sporda verimi belirleyen motorsal özelliklerinden biri olan dayanıklılık son yıllarda, spor bilimleri alanında çalışan çoğu araştırmacı için önemli fizyolojik

kavramlardan biri haline gelmiştir. Futbolcuların top taşıma, paslaşma ve rakibe üstünlük sağlama gibi görevlerinin bulunması, oyuncuların daha seri, kuvvetli ve dayanıklı olmalarını gerektirmektedir. Maç veya antrenman sırasında yapılan yüksek şiddetli ani yön değiştirmeler, ani hızlanma ve yavaşlamalar, sıçramalar ve çabuk kas hareketi gerektiren aktiviteler de kasın çabuk kasılabilmesi ve bunu uzun süre devam ettirebilme özelliği oyunculara avantaj sağlamaktadır (30- 32).

Bir takımın veya futbolcunun maçta veya antrenmanda performans düzeyini doğru bir biçimde belirlemek bugün ancak; bilgili personel ve teknolojik imkânlarla mümkündür. Bugün futbolda oyunun sonucuna etki eden birçok faktör bulunmaktadır. Takımların bir müsabaka içerisinde topa sahip olma ve top ile oynama yüzdeleri, top ile oynama oranları, rakibe uyguladıkları baskı ve pres, ceza sahasına attıkları topolar, birbirleriyle paslaşmaları, kaleye çektikleri şutlar bu faktörler arasında gösterilir (33, 34). Oyunun sonucuna etki eden bu faktörler için en önemlisi oyuncuların bu faktörleri uygulayabilecek yetenek, kuvvet ve dayanıklılığa sahip olmaları gerektiği söylenebilir.

Spor müsabakalarında elde edilen istatistiksel ve sayısal veriler, müsabakaların kazanılması amaçları doğrultusunda bireysel olarak oyuncuların veya takımın genelinin performansında istenen değişiklikleri olumlu yönde gerçekleştirebilmek için kullanılan önemli yöntemlerdir. Belli durumlardaki analizden elde edilen bilgiler, uygun, kâfi derecede doğruluğa sahip olduğu halde, büyük miktarda bir sınırlılığa sahiptir. Eğer sistem sıkıcı ise çok fazla veya yanlış bilgi veriyorsa antrenör için uygun değildir (7, 35). Doğru yapılan analizler ve uygun sistemler doğrultusunda antrenörler doğru yönlendirilebilir.

2.6. Maç Analizi ve Tarihsel Gelişimi

Analiz, sayılabilen, ölçülebilen ve matematiksel sonuç elde etmeyi sağlayan sistematik inceleme yöntemidir (36).

Takım oyunlarında çoğu zaman en unutulmuş oyuncular, üstün bir performans göstererek takım için faydalı olabilmektedir. Son yıllarda popüler hale gelen bilgisayar programlarının yardımı ile oyun esnasında gerçekten oyuna en fazla katkı sağlayan ve takım için faydalı olan futbolcular belirlenebilmektedir. Ayrıca takımlardaki yıldız olarak kabul edilen oyuncuların performansları pozitif yönde etkileyen diğer oyuncular genellikle gölgede kalmaktadır. Bunun en büyük sebebi, oyun sürecinde futbolcuların performanslarının yeteri kadar ve sağlıklı olarak değerlendirilmemesidir (37). Oyun sırasında elde edilen doğru veriler doğrultusunda her oyuncunun performansı doğru

şekilde değerlendirilebilir.

Birbirini etkileyen çok yönlü oyuncular, çok hızlı ve sık yapılan hareketler, tahmin edilemeyen oyun örnekleri futbol gibi mücadele sporlarının sıradan özelliğidir. Tarihsel gelişim sürecine göre; sesli gözlem, kâğıt kalem, bilgisayar yöntemleri kullanılarak istatistiksel işlemler yapılabilir. Özellikle son yıllarda farklı parametreleri inceleyen bilgisayar yazılımları uzmanlar tarafından geliştirilmiştir ve antrenörlere maç istatistiklerini elde etmede objektif bilgiler sunar (38).

2.6.1. Futbolda Maç Analizi

Maç analizi futbola yönelik çalışmalarda başlıca araştırma konusu olmuştur. Maç analiz yöntemleri çok basitten çok kompleks olanına kadar sınıflandırılabilir. Antrenör önce neyi bilmek istediğine karar vermeli daha sonra ise bu sonuçlardan kullanılması gereken sistem çeşitlerini tanımlanması gerekir. Analizler antrenörlere, müsabakanın ardından yapılan analiz sonuçlarını kendi düşünceleriyle birleştirerek bir sonraki müsabakaya yönelik taktiksel varyasyonlar ve bu doğrultuda antrenman programı yapabileme imkânı tanır (8, 39, 40). Yapılan doğru analizler doğrultusunda antrenörler rakiplerine karşı da bir avantaj elde edebilir.

Sistematik olarak yapılan maç analizlerinin ana dayanağı gözleme dayanmaktadır. Gözlem genellikle bilgi toplamak olarak algılanmaktadır. Birçok alanda başlıca araştırma yöntemi olarak gözlem kullanılmaktadır. Doğadaki olaylar, insanların davranışları gözlem yapılarak belirlenir. Bu gözlemler doğru bir biçimde kayıt edilir ve daha sonra veri haline dönüştürülür (41). Gözlemler sonucu elde edilen veriler her zaman doğru veriler olmayabilir ve hatalı sonuçlara yönlendirebilir. Ancak bilgili ve alanında uzman kişilerce yapılan doğru gözlem ve elde edilen veriler doğru sonuçlara yönlendirebilir.

Futbolda takım ve bireysel performansın analizi, oyunun sürekli ve hızlı yapısından dolayı engelleniyordu. Hatta üst seviyede antrenörler arasında, hafıza kapasitesi üzerine yapılmış araştırmalarda, deneyimli koçların bile zaman zaman oyunun anahtar faktörlerinin detaylarını gözden kaçırdıkları gözlenmiştir. Çünkü; insanın göz ve beyin sisteminin kapasitesi gözlem ve anımsama sınırlamaları nedeniyle, maçları doğru ve objektif olarak analiz etmede zorluk çekebilir. Bu nedenle bilgisayar teknolojisinin gelişimi, objektif olarak, sistematik maç analiz sistemlerini hızla başlattı (35, 42).

2.6.2. Futbol Oyununda Analizin Önemi, Avantajları ve Dezavantajları

2.6.2.1. Futbol Oyununda Analizin Önemi

Antrenman bilimcileri teknolojinin sağladığı imkânları kullanarak, geleceğin sporcuları için yeni bilgiler üretmektedirler. Kullanılmakta olan bilgi sistemlerini analizini yaparak daha fazla geliştirmeye çalışmaktadırlar (43). Futbolda yapılan analizler takım başarısını olumlu etki yaptığı tüm spor bilimcileri tarafından kabul edilmiş durumdadır. Günümüzde bir sonraki maç yapılacak takımın son oynadığı birkaç maç izlenerek veya analiz edilerek antrenman programları planlanmaktadır. Günümüz futbolu, rakip futbol takımlarını analizinden elde edilen bilgiler ile antrenman programını oluşturacak kadar ileri gitmiştir.

2.6.2.2. Maç Analizi ve Gözlemin Avantajları

Takım sporlarında teknik analiz, antrenörler için antrenman ve maç planlarını hazırlama açısından antrenörlere yardımcı olan bir yöntemdir. Takım içerisinde yer alan oyuncuların bireysel olarak maç performans verimlilikleri, oluşturulan istatistikî bilgiler yardımıyla, antrenörlerin takımın hedef ve stratejilerine yönelik karar verme sürecinde etkili olabilir. Bilim adamları genel olarak maç performans analizlerinin faydalarını şöyle özetlemektedirler:

- Maç analizinin en önemli rolü olarak antrenöre bir bakış açısı sağlaması,
- Gelişmiş bilgisayar teknolojisi ile oyundan çok fazla sayıda elde edilen verilerin toplanması, depolanması ve depolanan verilerin incelenme imkânına varılması,
- Takım için önemli oyuncuları tespit edilmesi,
- Takımın ve oyuncuların birlikte performanslarının gözlemlenip değerlendirilmesi,
- Verilerden yola çıkarak eksikliklerin giderilmesi ve antrenmanın buna göre düzenlenmesi,
- Temel bilgilerin oluşumu, düzenlenmesi ve eğitimi,
- Kriter oluşturan modellerin gelişimi,
- Geri bildirim hazırlığı,
- Oyun teorisi içinde futbolun yerinin belirlenmesi,
- Yeni antrenman modellerinin geliştirilmesi (7, 41, 44, 45).

2.6.2.3. Maç Analizi ve Gözlemin Dezavantajları

Müsabaka sırasında, meydana gelebilecek hareketlerin objektif bir şekilde gözlenmesi ve hafızada tutulması kolay değildir. Buna benzer problemlerin en aza indirilmesi için gözlemci ve yöneticiler kendilerine uygun analiz yöntemleri geliştirmişlerdir. En basit analiz yöntemi olarak; kalem ve kâğıt yöntemini kullanmışlardır. Daha sonraları belirlenmiş kriterlere göre ses kayıt cihazı da kullanılmaya başlandı; kayıt sonrası analizler zaman kaybettirici ve etki alanı yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Analiz yöntemindeki bütün bu gelişmeler dikkate alındığında aşağıdaki dezavantajlar gözlenmiştir.

- Kâğıt ve kalem yöntemiyle yapılan analiz ucuz ve doğrudur ama sistem karmaşıktır. Kodlamayı öğrenmek uzun zaman alabilir.
- Data girişi zor ve yorucu olabilir.
- İnsanın “dikkati” sadece bazı seçilmiş hareketlerin üzerine yoğunlaşabilir.
- Toplu oyunlarda genellikle top izlenirken topsuz alanda yapılan tekniksel ve taktiksel önemli sayılabilecek hareketler gözden kaçabilir.
- Müsabaka sırasında orta sahayı izlerken kenarları kaybedebiliriz veya tam tersi de olabilir.
- Gözleme süresi arttıkça gözlem kalitesini olumsuz yönde etkiler. Ön yargılar ve duygusallık yapılan gözlemin doğruluğunu etkiler.
- Bugünkü gözlemsel sistemler ve el notuyla açıklama, bilgisayarlı maç analizine gelince bir problem teşkil eder. Bu durum, zaman ve bireysel kaynakları tüketir.
- Video-teyp kayıtları objektif ve detaylı bilgilerin elde edilmesine olanak sağlamıştır. Ancak; bu da zaman kaybettirici bir analiz olarak görülmektedir (45, 46).

2.6.3. Futbolda Kullanılan Analiz Sistemleri ile Neler Analiz Edilebilir

Sistematik müsabaka analiz yöntemleri ile takımların fiziksel eforları, teknik ve taktik hareketlerin beraberce gözlemini yapmak mümkündür. Bunlardan elde edilen veriler ile aşağıdaki noktalar üzerinde bilgi toplamak mümkündür;

- Takımın ortalamasına göre oyuncunun takım içindeki düzeyi,
- Takımın diğer takımlara göre düzeyi,
- Futbolcuların müsabaka içindeki performansının yıl içindeki tüm karşılaştırmalar ile karşılaştırılarak değerlendirilmesi (47).

2.6.4. Futbolda Maç Analiz Yöntemleri

Futbol bilimi araştırmaları, hücum ve savunma yaparken pozisyon alanlarının tespiti için çeşitli sınıflamalara gitmişlerdir. Bu sınıflamalar doğrusunda analiz yaparken kolaylıklar sağlanmaya çalışılmıştır. Böylelikle daha doğru sonuçlar ve antrenörlerin daha planlı antrenman programı çıkarmaları sağlanmıştır.

Analiz yöntemleri her alanda olduğu gibi futbolda da farklı yöntemler kullanılarak yapılmaktadır. İşinde profesyonel ekip doğru yöntem ve doğru analizler takımların performansında artış sağlayacağından doğru analiz yöntemine her zaman ihtiyaç duyulmaktadır. Modern futbolda ise kulüpler başarı elde edebilmek için farklı analiz yöntemleri ve programları kullanmaktadır.

2.6.4.1. Sesli Gözlem

Sesli gözlem, gözlem ve analiz araştırmalarında teknolojinin ilk kullanıldığı yöntem biçimidir. Futbol bilgisine sahip olan bir kişi, mikrofon aracılığı ile takımın müsabaka anında hücum ve savunmada yaptıklarını futbol dili ile ses kayıt cihazına kaydetmekteydi. Müsabaka sonunda kayıt altına alınan konuşma takımın antrenörüne verilmekteydi. Sesle aktarılan bilgiler antrenör tarafından yorumlanarak antrenmanların planlanması ve yeni stratejilerin belirlenmesi için kullanılıyordu (48- 50). Kullanılan bu gözlem yönteminin güvenilirliği ses kaydını alan kişinin futbol bilgisine bağlı olabilir. Futbolu profesyonel bir şekilde bilen bir kişinin almış olduğu ses kayıtları ile antrenör doğru yönlendirilebilir.

2.6.4.2. Kalem ve Kâğıt Metodu

Kalem ve kâğıt ile alınan kayıt, yedek oyuncular, gözlemciler, yardımcı antrenörler aracılığı ile oyuncuların istatistiksel bilgilerinin kayıt altına alındığı bir yöntemdir. Genellikle bunlar, çetele kullanımı yoluyla kaydedilen oyunun anahtar özelliklerinin açıklanmasını içerir. Kâğıt kalem metodu uygulama açısından kolay, maliyet açısından ise ucuzdur. Kâğıt ve kalem aracılığı ile kayıt altına alınan maçtaki pozisyonların verileri çeşitli semboller, harfler veya rakamlar kullanılarak yorumlanır. Oyunun verilerinin, sembol, harfler veya rakamlarla kaydı, kayıtların kolaylıkla çevirimini ve hızlı işaretlemeyi sağladığından faydalı ve kullanışlıdır. Bu çeşit kayıt genel düzen içinde kaydedilen işaretlerle sembolleri, dikey ve yatay hatlardan oluşmuş çizelgeleri kapsar (40).

Kalem ve kâğıtla gözlem çeşitleri maliyeti açısından ucuz ve doğru bir yöntem olmasına rağmen gerçekte sistem, karmaşıktır. Kodlamanın uygulama yöntemini öğrenmek kolay olmayabilir. Sistematik maç analizlerinin bir çoğunda, analiz araç ve gereçlerin gruplandırma yapılmaya çalışılmasına rağmen, kalem ve kağıt analiz metodu ile veriler önce çizelgeye kodlarını, işlemin daha iyi ilerlemesi için daha sonra bilgisayara aktarılır (51, 52). Bilgisayara aktarılan verilerin hem antrenman planlamasında kullanılabileceği hem de takımın uzun dönemde performans takibinin kolay olabileceği söylenebilir.

2.6.4.3. Bilgisayar Kontrollü Video Analiz Metodu

Video ile maç analizi, maçın izlenebilir kaydının yapılmasının yanında, gerekirse birden fazla görüntünün, yavaşlatılmış hareketini ve hareketin tekrar izlenimini sağlayabilir. Video ile maç; analizi, istenilen bir şekilde ve rahat bir konumda, müsabakanın tüm kaydını ve analizini yapmaya imkân sağlar. Analizde videonun kullanımı, bazı problemleri ortaya çıkartabilir. Video ile maç analiz metodunda, bireysel olarak oyuncuların tespiti kolay olmayabilir, kameranın görüş açısı müsabakada bazı pozisyonların kayıt altına alınmamasına neden olabilir (40). Müsabakanın kayıt altına alınmasında kullanılan kameraların doğru açılara yerleştirilmesi ile analizden elde edilen verilerin daha doğru olabileceği düşünülebilir.

Teknik ve taktik performans, video kayıtları ve analiz metotları kullanılarak değerlendirilebilir. Futbol oyununda taktik ve stratejinin niceliğini araştırmak için video kayıtlarının kapsamlı bir şekilde analizi yapılabilir. Futboldaki analizde, bilgisayar ile bilgilerin girişi ve saklanması kolay ve basittir. Sonuçlarının geçerliliği, değerlendirilecek kriterlerin doğru tespit edilmesi ve gruplandırılması ile doğru orantılıdır (44, 53).

Geçmişten günümüze, futbol oyununun sistematik maç analizini yapmak için çok sayıda bilgisayarlı ortamda görüntü analiz sistemleri geliştirilmiştir. Bunlardan yaygın olarak kullanılan bazı futbol analiz programları ise; Muna Futbol analiz programı, Scout Futbol analiz programı, E-Analiz programı, Instat Sport, Liverpool Polytechnic analiz programı, Matchstudy ve Mathball. Bu bilgisayar sistemleri, oyunda mevcut olan çok sayıdaki veriyi toplamak, saklamak ve bu verileri analiz etmek için kullanılmıştır (54). Fakat gruplandırılma rotasyon sistemlerinin kullanımı, ekstra problemleri de ortaya çıkarmıştır. Maçı ilgilendiren bilgilerin büyük çoğunluğunun etkili kaydında, depolanmasında ve yazılımında problemlerle karşılaşmıştır. Ortaya

çıkan bu problemler, yeni bilgisayarlı ortamda görüntü analizi ile daha aza indirilmiştir (55).

2.6.4.4. Video İle İzleme Tekniği

Bu metot ile oyun hakkında bilgi elde edebilmek için stadyum etrafına manuel operatörlerle birleşim içerisine yerleştirilmiş çok sayıda kamera kullanılır. Bilgisayar, algılama teknolojisi ile oyuncuların ve topun hareketlerini yakalamak için kullanılır. Program oyuncuları daireler içerisinde sunulmuş bir şekilde göstererek, bireysel ya da takım hareketleri ve oyuncuların performansı hakkında bilgi sahibi olunması sağlanır. Saniyede 25 ölçüm yapabilen bu sistemler ile futbol sahası üzerinde hareket eden tüm cisimlerin (futbolcular, hakemler ve top) hareketleri aynı anda değerlendirilebilmektedir. Oyun hakkında bilgi yakalama, stadyum etrafına manuel yerleştirilen operatörler tarafından elde edilmektedir. Bu sistem ile oyuncunun hızı, topa veya rakibe olan mesafesi, oyundaki etkinliklerin nasıl gerçekleştiği ve nasıl sonuçlandığı, oyunun oynandığı alan hakkında (kapsanan alan, oyuncuların koşu yolu vb.) değerlendirme yapılabilir. Elde edilen bilgiler ile bireysel ve takım performanslarının karşılaştırılması sağlanır (56). Bu sayede oyun ve oyuncular hakkında kapsamlı veriler elde edilmiş olabilir.

2.6.4.5. Sensor Teknolojisi

Spor karşılaşması esnasında, sensörler aracılığıyla sporcuların ve cisimlerin hareketlerine ilişkin bilgi elde etmek için kullanılan yöntemdir. Bu yöntem ile sporcuların hareketleri hakkında yer, hız, ivmelenme ve yoğunluk, toplam koştuğu mesafe, oyuncular arasındaki mesafe ve saha içindeki izleri gibi istatistiksel olarak birçok bilgi sağlamaktadır. Bu sistemin asıl amacı televizyonlara, internete ve diğer medya kuruluşlarına müsabakanın içeriği hakkında bilgi sağlamaktır. Fakat Antrenörler tarafından da performans değerlendirme aracı olarak kullanılmaktadır. Orad, Trakus, vb. gibi şirketler sensor teknolojisini kullanarak futbol, Amerikan futbolu, yüzme, hokey, golf, motor sporları vb. birçok branşta gerçek zamanlı bilgi elde eden şirketlerden bazılarıdır (56).

2.6.4.6. Video Kurgu

Kayıt altına alınmış olan bir maçın analiz edilmesi için kullanılır. Buradaki amaç, maçın bir program yardımı ile analiz yapan kişi tarafından kurgulanması ve kodlanmasıdır. Veriler, bir veri tabanında saklanma ve analiz edilmek için istenen her

kriter ayrı ayrı kodlanır. Sistemden elde edilen veriler antrenörün işini kolaylaştıracak bilgiler verebilir ama değerlendirme yapmak antrenörden antrenöre farklılık gösterebilir. Elde edilen veriler alanında uzman bir kişi tarafından yorumlanmayıp değerlendirilirse verilerin doğruluğu tartışılır, ancak veriler uzman bir kişi tarafından yorumlanır ise daha doğru sonuçlar elde edilebilir. Dijital soccer, Sports tee, matchstudy gibi şirketler video kurgu programı ile (software) analiz yapan şirketlerden bazılarıdır (56).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırma Modeli

Çalışma nitel bir durum çalışmasıdır. Bu araştırma türünde, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algılandığı ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2016 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonasında mücadele eden 24 takım oluşturmaktadır. Bu takımlar;

Fransa, Arnavutluk, Romanya, İsviçre, İngiltere, Galler, Slovakya, Rusya, Almanya, Kuzey İrlanda, Polonya, Ukrayna, İspanya, Türkiye, Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Belçika, İrlanda Cumhuriyeti, İsveç, İtalya, Portekiz, İzlanda, Macaristan ve Avusturya milli takımlarıdır.

Araştırmanın örneklem grubunu ise Şampiyonayı ilk dört sırada bitiren Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler milli takımları oluşturmaktadır.

Araştırmada bu dört takımın şampiyonada oynadığı 26 maç izlenerek değerlendirilmeye alındı.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Instat Scout üyelik hesabımdan araştırmanın maç görüntüleri elde edilmiştir. UEFA resmi internet sitesinden takımların 15'er dakikalık oyun sistemleri alınmıştır. Müsabakalarda, takımların oyun sistemleri ve oyun içerisindeki diziliş varyasyonları, bu dizilişte hücum taktikleri tespit edilmiştir. Maçlar canlı yayında ve sonradan bilgisayardan seyredilerek oluşturulan maç izleme kriter cetveli yöntemi ve el notasyon sistemi ile analiz edilmiştir (El notasyon sisteminde veriler manuel olarak bir forma el ile yazılır). Gözlem formu öncelikle nüsbetteye çizildi daha sonra bu çizimler Tactics Manager programı ile çizilmiştir.

3.4. Verilerin Analizleri

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında en başarılı dört takımın hücum organizasyonlarını belirlemek için futbol sahası bölgelere göre ayrılarak (Şekil 3.1) 1-15, 16-30, 31-45, 46-60, 61-75, 76-90 ve 91-120 zaman aralığındaki takım dizilişleri, oyuncu değişikliği sonrası dizilişi UEFA resmi internet sitesinden ve araştırmacı

tarafından belirlenmiştir. Ayrıca sistemlerden yapılan planlı hücum organizasyonları tarafsız bir teknik direktör, antrenör ve danışmanı tarafından izlenmiştir. Gözlemlerdeki güvenilirlik ve gözlemcilerin tutarlılık kontrolü Inter Observer Agreement (IOA=Gözlemlerde uyuşma/Gözlemlerde uyuşma ve uyuşmama) formülüyle hesaplanmıştır. Video görüntülerinden kriterlerin doğru şekilde kodlanması için 3 araştırmacının farklı zamanlardaki kayıtları karşılaştırılmıştır. Gözlemciler arası uyuşma % 96'dır. Uyumsuzluğun % 4 olması, hücum varyasyonlarının bilinçli şekilde yapılanların grafiğe dönüştürülmesidir.

Şekil 3.1. Futbol sahasının bölgelere göre ayrılmış şekli.

4. BULGULAR

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında en başarılı dört takımın oyun sistemleri ile hücum varyasyonlarının incelenmesi sonrası takım sıralamasına göre bulgular aşağıya çıkarılmıştır.

4.1. Portekiz Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu

Şekil 4.1. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Portekiz Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.

- Portekiz Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında oynadığı sistemler: 4-1-3-2 (4-4-2), 4-1-4-1.
- Genellikle kaybedilen toplarda tekrar topa sahip olabilmek için pres yapıldı, eğer topa sahip olunamamışsa her oyuncu topun arkasına geçti.
- Savunma güvenliği ön planda tutuldu.
- Özellikle skor üstünlüğü yakalandığı zaman kompakt bir oyun anlayışı sergilenerek rakibin pas hatası yapması beklenildi ve hızlı dikine paslar ile kontra ataklar yapıldı.
- Bireysel oyuncu kalitesine bakıldığında topla ilişkileri çok iyi olan oyuncular tercih edildi ve baskı altında çok iyi top saklayarak tek paslarla hareketli boş alana çıkarak baskıdan çıkıldı.
- Özellikle hücum oyuncularının farklı pozisyonları oynayabilme kalitelerinden dolayı hücumda genellikle pozisyon değişikliği yapıldı.

- Kanat oyuncularını ve bek oyuncularını birbir de rakibi geçemedikleri zaman rakibi geçmeden savunma arkasına erken ortalar denendi.
- Oyun ve pozisyon disiplini takım boyu açılmadan 90 dk. boyunca korunmak istendi.
- Bütün takımların genel oyun anlayışlarında merkez kalabalık ve kompakt tutulduğu için ataklar genellikle kanatlardan yönlendirildi.
- Sistem değişiklikleri bazen oyuncuların bireysel yeteneğine göre yapıldı.
- Oyun açılışlarında kaleci genellikle oyunu defans oyuncularını değişik varyasyonlar ile merkezden veya kenarlardan başlatarak yaptı.
- Savunma oyuncusu bazen bilinçli bir şekilde oyun yönünü bir tarafa yönlendirip sonra ani ters uzun topla kanat oyuncularının bireysel yeteneğini kullanarak veya bek oyuncularının bindirmesi ile yapılan ortalar ile sonuca gidilmek istendi.
- Hava hâkimiyeti iyi olan forvet oyuncularına uzun topla atıldı. Topla buluşan forvet oyuncusu diğer forvet oyuncusuna servis yaptı. Forvet arkası ve kanat oyuncularını dönen topla almak için alanı daralttı.
- Merkezden kurulan oyunda kanat oyuncularını içeri doğru koşu yaparken bek oyuncularını bindirme yaparak orta yapmaları sağlandı.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı rakibin savunma dengesini bozmak için diyagonal bir şekilde oyun yönü değiştirildi ve kanat oyuncularını veya bek oyuncularının ortaları ile sonuca gidilmek istendi.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı merkezde riske girmeden topla kanatlara aktarıldı ve kanatlarda bireysel kalite sayesinde 1e1 dribling ile rakip savunma geçilmek istendi.
- Rakip takım duran topla kullanırken genellikle bütün oyuncular takım savunmasına yardımcı olarak kapılan topla tek kontakla hızlı dikine çıkılarak dribling gücü iyi olan oyuncularla sonuca gidilmek istendi.
- Topa karşı baskıyı alanında iyi yapan rakiplere karşı bazen kanat oyuncularını içeri doğru koşu yaparak pası alıyor ve bek oyuncularını bindirme yapıyor bazen de forvet oyuncusu baskıdan çıkıp pası alarak bek oyuncularının bindirdiği alana yönlendiriyor.
- Pas ile kullanılan duran topla öncelikle rakip savunmasının dengesi bozulmak istendi ve oluşan boş alana pasların atılması ile bu alana koşu yapan oyuncular buluşturularak sonuca gidilmek istendi.

- Sadece bir maçı (yarı final) 90 dk. içerisinde kazanabildiler ama taktiksel disiplin ve sabırlı oyun başarıda olmazsa olmazdı.
- Hücumda çeşitlilik ve değişkenlik (pozisyon değişimi) başarı faktörüydü.
- Kontra futboluna dayalı oyun anlayışları gözlemlendi.

Not: İsimler değişik olsa da takımın hücum çıkış mantalitesi genellikle değişmiyor ve bazen pozisyonadaki bireysel özelliğe göre ekstra hücum organizasyonları yapıldı.

4.1.1. Portekiz Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları

Genellikle iki farklı oyun sistemi ile 4-1-3-2 ve 4-1-4-1 hücum organizasyonları uygulanmıştır. Duran toplar ayrı kategoride değerlendirilmiştir.

Şekil 4.2. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede savunma çizgisini oluşturan rakiplere karşı bek oyuncusunu atağa çıkarmak için diğer bek oyuncusundan merkez orta sahaya ve kanatların içeri koşusu ile boşaltılan savunma arkasına atılan pasa beklin bindirme yapması ile yapılan orta sonucunda forvet oyuncularını, kanat oyuncularını ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.3. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede savunma çizgisini oluşturan rakiplere karşı bek oyuncusunu atağa çıkarmak için diğer bek oyuncusundan merkez orta sahaya ve kanatların içeri koşusu ile boşalan alana savunma oyuncusunun hücumu destek vermesi ile atılan pasa beklin bindirme yapması ile yapılan orta sonucunda forvet oyuncularını, kanat oyuncularını ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.4. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yapan rakiplere karşı savunma dengesini bozmak ve bek çıkarmak için diğer bek oyuncusundan merkez orta sahaya yönlendirilen atak ve kanatların içeri koşusu ile boşalan alana atılan uzun topa beklin bindirme yapması ile yapılan orta sonucunda forvet oyuncularını, kanat oyuncularını ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.5. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakibin savunma dengesini ve kompaktlığı bozmak için savunmada oyun yönünü değiştirip tekrar terse uzun toplarla ve bek oyuncusunun da bindirmesi ile yapılan orta sonucunda çapraz koşu yapan forvet oyuncularını, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.6. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Oyuna genişlik yaparak atak yönünü değiştirmek için bek den merkez oyuncusuna, merkezden diğer bek oyuncusuna oyun yönünü çevirerek rakip defans optimal pozisyonunu almadan, kompakt duruşunu kaybetmesini sağlayarak kanat oyuncusu sayesinde yapılan ortaya forvet oyuncularını ve diğer kanat oyuncusunun da desteğiyle sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.7. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Savunma çizgisini öne çekebilmek ve sürpriz oyuncu rakip ceza sahasına göndermek için forvet oyuncularından birisi rakip savunmayı çekerek yaptığı verkaç sonucunda kanat oyuncusunun yaptığı ortaya forvet, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.8. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Oyun açılışı için stoper oyuncuları çizgiye açılıyor, kelecinin stoperden başlattığı oyun sonrasında kapalı savunmaya karşı kısa diagonal paslar ile oyun yönü değiştiriliyor ve forvet arkasının savunma arkasına merkezden koşu yapan kanat oyuncusunu topla buluşturması ile ceza sahasına yönlendirilen pasa forvet oyuncuları, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.9. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Hava hakimiyeti iyi olan forvet oyuncusuna atılan uzun topu forvet arkasına indirmesi sonucunda savunma arkasına koşu yapan forvet ve kanat oyuncusu ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.10. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Hava hakimiyeti iyi olan forvet oyuncusuna atılan uzun topu kanat oyuncusuna indirmesi sonucunda yapılan ortaya forvet, kanat oyuncusu ve orta sahanın da desteği ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.11. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt ve birinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı stoper kaleci den aldığı pası önündeki boş alanı bilinçli ve diagonal bir şekilde değerlendirerek rakibin savunma dengesini ve kompaktlığı bozmak için tekrar terse forvete uzun top atıyor, dönen topu almak için desteğe gelen kanat oyuncusu aldığı pası boşalttığı alana bindirme yapan bek oyuncusuna yönlendiriyor ve yapılan orta sonucunda çapraz koşu yapan forvet oyuncuları, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.12. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Skor üretilmediği ve dakikaların ilerlediği zamanlarda rakip merkez orta saha oyuncularının dengesini bozmak ve savunma duruşunu öne çıkarmak amacı ile baskıdan çıkarak stoperden topu alıp rakip presini kırmak için oyun yönünü değiştirerek topu

hücum katılan diğer stopere atıyor, stoperde rakip defans arkasına uzun top atarak forvet oyuncularını ve kanat oyuncularının desteği ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.13. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Skor üretilemediği ve dakikaların ilerlediği zamanlarda rakibin savunma dengesini ve kompaktlığı bozmak için savunmada oyun yönü değiştirilerek topu alan stoper hava hakimiyeti iyi olan forvete uzun top atıyor, forvet savunma arkasına koşu yapan diğer forvete servis yaparak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.14. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt ve birinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı savunmadan hava hakimiyeti iyi olan forvet oyuncusuna uzun top atılıyor, forvet dönen topa koşu yapan kanat oyuncusuna indiriyor, kanat oyuncusu topu merkez kapalı olduğu için tekrar kendisinin boşalttığı alana bindirme yapan bek oyuncusuna yönlendirerek savunma

arkasına koşu yapan forvet oyuncuları ve kanat oyuncularına atılan pas ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.15. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkez kapalı olduğu için stoper kaleciden aldığı pası bek oyuncusuna, bek den kanat oyuncusuna yönlendirilen atak kanat oyuncusunun dribbling yeteneği ile yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.16. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakibin kompakt savunma duruşuna karşı oyunu merkezden kanatlara yönlendirip merkez oyuncuları ile yapılan verkaçlar sonrasında kanat oyuncusunun yaptığı ortaya forvet oyuncuları, diğer kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.17. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt ve kapalı merkez orta saha anlayışına karşı kaleci oyun açılışını stoperden beke, bek oyuncusundan kanat oyuncusuna oyunu yönlendirerek forvetin de 2'ye 1'e gelmesi ile rakip savunma dengesini bozmak amacı ile yapılan verkaç sonucun da kanat ortası ile ceza alanına koşu yapan forvet oyuncuları, diğer kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.18. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Oyun açılışı için stoper oyuncuları çizgilere açılıyor, rakip orta saha oyuncularını öne çıkarmak için kaleci merkezden gelen ön libero ile oyunu başlatıyor, kanat oyuncusunun içeriye doğru koşu yapması ile stoper den aldığı pası kendi boşalttığı alana koşu yapan bek oyuncusunun önüne atması ile bekin yaptığı ortaya forvet oyuncuları, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.19. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kaleci oyun açılışını stoper oyuncularından yaparak defans ve orta saha oyuncularının hareketli bir şekilde boş alan yaratarak diagonal yapılan paslar neticesinde kanat oyuncularının bek oyuncularına ve forvet arkasına alan açması ile kanattan yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.20. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için merkez orta saha oyuncusu stoper den aldığı pası kanat oyuncularının içeriye doğru koşu yaparak bek oyuncularına boş alan açması ile oluşan boşluğa koşu yapan bek oyuncusunun önüne atması ile bek oyuncusunun yaptığı orta sonucunda forvet oyuncuları, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.21. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakibin kompakt duruşunu bozmak amacı ile merkezde yapılan kısa diagonal paslar ile topu kanat oyuncusuna aktararak 1'e 1'deki kalitenin kullanılması ile yapılan ortaya forvet oyuncuları ve kanat oyuncusunun desteği ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.22. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-4-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Hava hakimiyeti iyi olan forvet oyuncusuna atılan uzun topları kanat oyuncusuna indirmesi sonucunda yapılan ortaya forvet, diğer kanat oyuncusu ve orta saha oyuncusunun da desteği ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.23. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-4-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Defansif ön liberoya oyun kurdukmak için ofansif orta saha oyuncusu ile paslaşan stoper diğer ön liberonun boş koşu yapması sonucunda topla buluşarak topu kanat oyuncusuna aktarıyor, hücumu kanat ortası ile sonuçlandırmak için forvet, diğer kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.24. Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-4-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma duruşuna karşı bek oyuncusunu hücum çıkarmak için kanat oyuncularının içeriye doğru koşu yaparak bek oyuncularına boş alan açması ile oluşan boşluğa oyunu yönlendiren merkez orta saha oyuncularının pasını alan bek oyuncusunun yaptığı orta sonucunda forvet, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.25. Portekiz Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları.

Pas ile kullanılan köşe vuruşunda savunma dengesi bozuluyor ve kale merkezindeki oyuncu öne koşu yaparak rakibini öne çekiyor ve boşaltılan alana koşu yapan oyuncular top ile buluşturulmaktadır.

Şekil 4.26. Portekiz Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları.

Pas ile kullanılan köşe vuruşunda savunma dengesi bozuluyor ve kale merkezindeki oyuncu öne koşu yaparak rakibini öne çekiyor ve boşaltılan alana koşu yapan oyuncular top ile buluşturulmaktadır.

Şekil 4.27. Portekiz Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları.

Kenarlardan kullanılacak serbest vuruş için birinci oyuncu topun üzerinden atlayarak savunma dengesini bozuyor ve ikinci oyuncu ceza sahası içerisine koşu yapan boş oyuncuları top ile buluşturulmaktadır.

4.2. Fransa Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu

Şekil 4.28. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Fransa Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.

- Fransa Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında oynadığı sistemler: 4-2-3-1 (4-4-2), 4-3-3.
- Turnuvaya 4-3-3 oyun sistemi ile başlandı fakat etkili olamayınca 4-2-3-1 oyun sistemine dönüş yapıldı.

- Genellikle kaybedilen toplarda tekrar topa sahip olabilmek için pres yapıldı, eğer topa sahip olunamamışsa her oyuncu topun arkasına geçti.
- Savunma güvenliği ön planda tutuldu.
- Forvet arkası pozisyonunda bilinen on numara özellikli oyuncu yerine sahte 9 oyuncusu serbest oyun tarzı ile hücumda sürekli gezgin oynayarak hücumla çeşitlilik sağladı.
- Oyun açılışlarında kaleci genellikle oyunu defans oyuncularını değişik varyasyonlar ile merkezden başlatarak orta sahaya geçişlerden sonra ofansif duruş sergileyen bek oyuncuları iyi pas opsiyonu sağladılar.
- Bireysel oyuncu kalitesine bakıldığında topla ilişkileri çok iyi olan oyuncular tercih edildi ve baskı altında çok iyi top saklayarak tek paslarla hareketli boş alana çıkararak baskıdan çıkıldı.
- Kanat oyuncuları ve bek oyuncuları birebir de rakibi geçemedikleri zaman rakibi geçmeden savunma arkasına erken ortalar denendi.
- Oyun disiplini takım boyu açılmadan 90 dk. boyunca korunmak istendi.
- Bütün takımların genel oyun anlayışlarında merkez kalabalık ve kompakt tutulduğu için ataklar genellikle kanatlardan yönlendirildi.
- Bek oyuncuları İkinci ve üçüncü bölgede ofansif duruş sergileyerek hücumla genişlik ve opsiyon getirdi.
- Forvet oyuncusu merkezi boşaltarak rakibin savunma dengesi bozulmak istenildi ve merkezden dribling ile hücumla çıkan oyunculara alan açarak sonuca gidilmek istenildi.
- Hava hakimiyeti ve ikili mücadelesi iyi olan forvete uzun toplar oynandı. Forvet arkası ile kanat oyuncuları dönen topları almak için alanı daraltarak sonuca gidilmek istendi.
- Bek oyuncularını hücumla çıkarmak için merkezden oyun kurarken kanat oyuncuları içeri doğru koşu yaparak bek oyuncularının bindirmesi ile yapılan ortalar ile forvet oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmek istendi.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı merkezde riske girmeden toplar kanatlara aktarıldı ve kanatlarda bireysel kalite sayesinde birebir dribling gücü ile rakip savunma geçilmek istendi.

- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı rakibin savunma dengesini bozmak için oyun yönünü ön libero oyuncularını veya kanat oyuncularının merkeze doğru dribling yapması ile değiştirildi.
- Kompakt ve birinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı oyun yönü değiştirilerek hücum yapılacak boş alan arandı ve bazen de uzun toplar denendi.
- Rakip takım duran topları kullanırken kapılan toplarda genellikle tehlikeli alandan uzun toplar ile çıkıldı ve dribling gücü iyi olan oyuncularla birebir sonuca gidilmek istendi.
- Hücumda çok etkili bir takım görüntüsü çizdiler ve hücumda çeşitliliği ve değişkenliği mükemmel seviyedeydi.
- Hücum aksiyonlarını hem merkezden hem de kanatlardan yapabilen çok kaliteli bir takım.
- Savunmadan garanti paslarla çıkılarak hücumda boş koşular yapıldı ve boşaltılan alanlara dikine atılan paslarla pozisyon çeşitliliği çoğaltıldı.
- Genellikle oyuna hükmeden oyun tarzı ile özellikle ikinci yarılarıdaki baskılı futbolundan takımın genel potansiyelinin çok iyi olduğunu gösteriyor.
- Not: İsimler değişik olsa da takımın hücum çıkış mentalitesi genellikle değişmiyor ve bazen pozisyondaki bireysel özelliğe göre ekstra hücum organizasyonları yapıldı.

4.2.1. Fransa Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları

Genellikle iki farklı oyun sistemi ile 4-2-3-1 ve 4-3-3 hücum organizasyonları uygulanmıştır. Duran toplar ayrı kategoride değerlendirilmiştir.

Şekil 4.29. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kanatlardan hücum yapmak için merkez orta saha diğer bek oyuncusun dan aldığı pas ile oyun yönünü değiştirerek diğer kanata aktarıyor, kanat oyuncusu bek oyuncusundan çizgide aldığı pas ile yapılan orta sonucunda forvet, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.30. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Ön libero diagonal olarak savunmadan aldığı pas ile forvete uzun top oynuyor. Forvet arkası forvetin indirdiği pası kanat oyuncusunun koşu yoluna aktarıyor ve diğer kanat oyuncusunun yardımı ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.31. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu atağa çıkarmak için kanat oyuncusu içeri doğru koşu yaparak stoperin dikine attığı pası alıyor ve bindirme yapan ön liberoya oynuyor sonra bindirme

yapan bek oyuncusu savunma arkasında aldığı pas ile yaptığı ortaya forvet, diğer kanat oyuncusu, orta sahadan gelen destek ve diğer bek oyuncusu ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.32. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yapan rakiplere karşı ön libero oyun kurmak için diagonal koşu yaparak stoperden aldığı pası yine diagonal bir şekilde kanat oyuncusuna oynuyor ve savunma arkasına koşu yapan forvet ve forvet arkası top ile buluşturulmaktadır.

Şekil 4.33. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

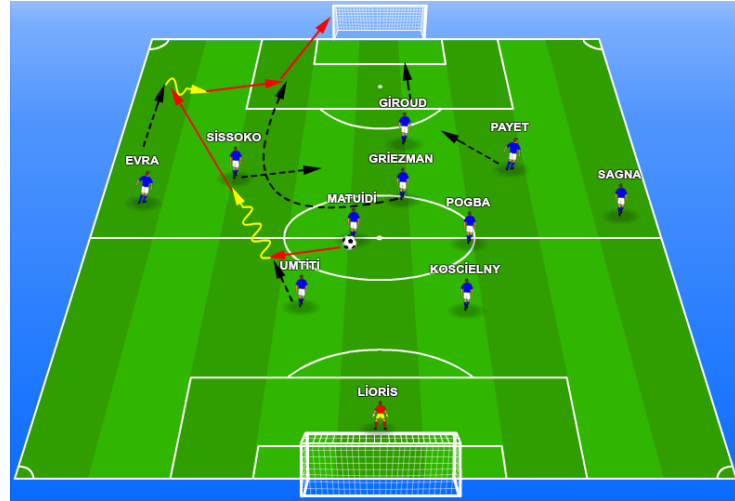
Bek oyuncusunu atağa çıkarmak için kanat oyuncusu içeri doğru koşu yapıyor, ön libero stoperden aldığı pası oyun yönünü değiştirerek diğer ön liberoya atıyor. Bindirme yapan bek oyuncusu aldığı pası ön direğe koşu yapan forvet oyuncusuna aktarıyor ve desteğe gelen diğer kanat oyuncusu, forvet arkası ve diğer bek oyuncusu ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.34. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Savunma çizgisini ikinci bölgede kuran rakiplere karşı stoper oyuncularını çizgiye kadar genişlik yaparak kaleciden aldığı pası bek oyuncusuna aktarıyor, bek oyuncusu kanat oyuncusu ile 2'ye 1 yaparak topu savunma arkasına koşu yapan forvet oyuncusu ile buluşturulmaktadır.

Şekil 4.35. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede savunma çizgisini oluşturan rakiplere karşı stoper ön libero dan aldığı pas ile önündeki boş alanı değerlendirerek topu kanat oyuncusunun içeri doğru koşması ile oluşan alana koşu yapan bek oyuncusuna yönlendiriyor, bek oyuncusu savunma arkasına koşu yapan forvet arkasına pas atarak pozisyon sonuçlandırılmıştır.

Şekil 4.36. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu atağa çıkarmak için diğer bek oyuncusundan stopere sonra diagonal merkez orta sahaya ve kanat oyuncusu içeri koşu yaparak aldığı pası bindirme yapan bek oyuncusunun koşu yoluna oynuyor ve yapılan orta sonucunda forvet, forvet arkası ve kanat oyuncusu ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.37. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezden hücum yapmak için ön libero oyuncuları merkezi boşaltarak stoper merkezden dikine forvet arkasına pas atıyor, forvet arkası aldığı pası içeri doğru koşu yapan kanat oyuncusuna aktarması ile forvet, forvet arkası ve kanat oyuncusundan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.38. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Ön libero oyuncularının savunma dengesini bozmak için savunma merkezinde diagonal olarak paslaşarak top kanat oyuncusuna yönlendiriliyor. Forvet arkası merkezden kanata doğru savunma arkasına koşu yaparak aldığı pas ile yapılan ortaya forvet, kanat oyuncusu, bek oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.39. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakibin kompakt duruşunu bozmak ve mesafeleri açmak için oyunda genişlik yapılıyor ve stoper kaleciden aldığı pas sonrası ön libero ile 2'ye 1 yaparak forvete uzun top oynuyor. Forvet arkası forvetin indirdiği top ile savunmanın üzerine doğru dribling yapıp birebir yeteneğini kullanarak aksiyon sonuçlandırılmıştır.

Şekil 4.40. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Oyunu bir alana yönlendirip oyuncu üstünlüğünü sağlamak amacı ile sol bek oyuncusundan başlatılan paslar diagonal bir şekilde stoperden ön liberoya ve sağ stoper aldığı pası dikine sol kanattan sağ kanata kadar gelen sol kanat oyuncusuna aktarıyor, aldığı pası savunma arkasına koşu yapan forvet ve forvet arkası ile buluşturarak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.41. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakip savunma dengesini bozmak ve savunma çizgisini öne çıkarmak için bek oyuncusu topu savunma merkezine yönlendiriyor, ön libero rakip orta sahasını öne doğru çekerek kendi savunmasına doğru diagonal koşu yaparak topu alıp dikine forvete atıyor, forvet stoperi çekerek topun üzerinden atlıyor, forvet arkası forvetin boşalttığı alana koşu yapıyor ve topu alarak pozisyon sonuçlandırılmıştır.

Şekil 4.42. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

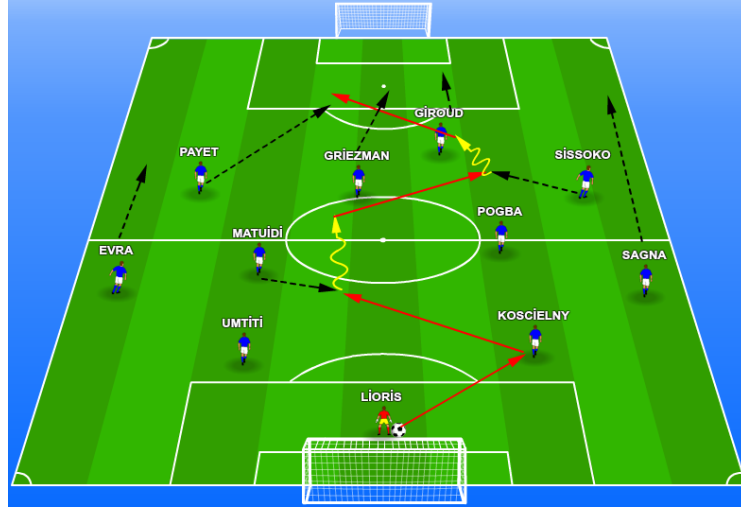
Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunma merkezinde diagonal olarak paslaşıyor, ön libero kanat oyuncusunun içeri doğru koşu yaparak boşalttığı alana koşu yapan bek oyuncusuna aktarıyor ve yapılan orta sonucunda forvet, kanat oyuncuları, forvet arkası ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.43. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakip savunma durumunda mesafeleri açabilmek için oyunda genişlik yaparak merkezden yapılan hücum organizasyonunda savunma merkezinde diagonal olarak paslaşıyor, ön libero forvete dikine pas atıyor, merkeze doğru koşu yapan kanat oyuncusu forvetten aldığı topu savunma arkasına koşu yapan forvet arkası ve diğer kanat oyuncusu ile buluşturulmaya çalışılmıştır.

Şekil 4.44. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakip savunma duruşunda mesafeleri açabilmek için oyunda genişlik yaparak merkezden yapılan hücum organizasyonunda savunma merkezinde diagonal olarak paslaşıyor ve ön libero topu içeri doğru koşu yapan kanat oyuncusuna aktarıyor sonra kanat oyuncusu topu savunma arkasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve diğer kanat oyuncusu ile buluşturuyor.

Şekil 4.45. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

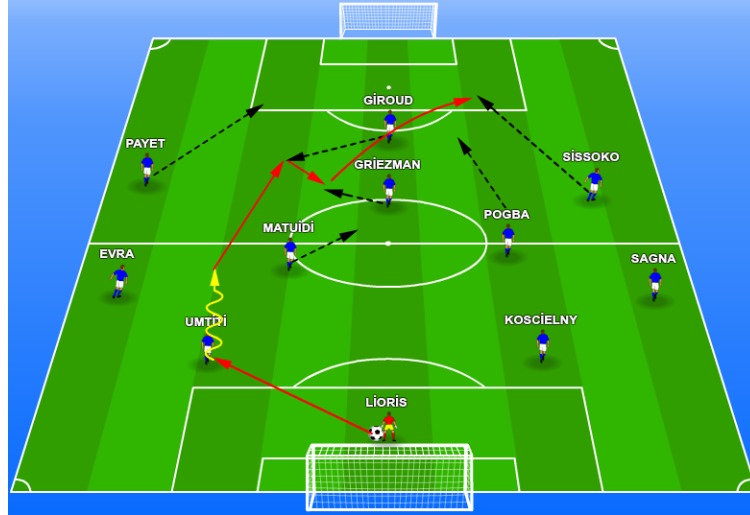
Rakip savunma duruşunda mesafeleri açabilmek için oyunda genişlik yaparak merkezden yapılan hücum organizasyonunda savunma merkezinde diagonal olarak paslaşıyor ve ön libero önündeki boş alanı değerlendirip topu savunma arkasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve kanat oyuncularını ile buluşturuyor.

Şekil 4.46. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Oyun açılışı için stoper oyuncuları çizgiye kadar genişlik yapıyor ve ön libero savunma merkezinde kaleciden topu alıp hücum katılan bek oyuncusuna aktarıyor, desteğe gelen forvet arkası bek oyuncusundan aldığı pası kanat oyuncusunun koşu yoluna yönlendirerek ceza sahasına koşu yapan forvet ve diğer kanat oyuncusu ile buluşturuyor.

Şekil 4.47. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezden yapılan hücum organizasyonunda kaleci stoper ile oyunu başlatıyor, ön liberonun alanı açması ile önündeki boş alanı değerlendiren stoper baskıdan çıkıp gelen forvete pas atıyor, dönen topa gelen forvet arkası forvetin bıraktığı pası savunma arkasına koşu yapan kanat oyuncularını buluşturuyor.

Şekil 4.48. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için stoper oyuncuları çizgiye kadar genişlik yapıyor ve kaleci savunma merkezine gelen ön libero ile oyun açılışını yapıyor, önündeki boş alanı değerlendiren ön libero kanat oyuncusunun içeri koşusu ile boşalan alana bindirme yapan bek oyuncusuna uzun top atıyor ve ceza sahasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve kanat oyuncusu ile buluşturuyor.

Şekil 4.49. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezden yapılan hücum organizasyonunda kaleci savunma merkezine gelen ön libero ile oyun açılışını yapıyor, önündeki boş alanı değerlendiren ön libero merkeze doğru koşu yapan kanat oyuncusuna topu aktarıyor, forvet oyuncusu terse koşu yaparak savunma dengesini bozarak merkezi açması ile boşalan alandan kanat oyuncusu topu savunma arkasına koşu yapan diğer kanat oyuncusu ve forvet arkasına aktararak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.50. Fransa Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezden yapılan hücum organizasyonunda kaleci stoperden oyunu başlatıyor, baskıdan çıkıp gelen forvet arkası stoperden aldığı pası terse savunma arkasına koşu yapan kanat oyuncusu ile buluşturuyor.

Şekil 4.51. Fransa Futbol Milli Takımının 4-3-3 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için diğer bek oyuncusundan başlatılan atak organizasyonu merkez orta sahaların diagonal pasları ile kanat oyuncusunun içeri koşusu sayesinde boşaltılan alana bindirme yapan bek oyuncusuna aktarılıyor, bek oyuncusunun yaptığı orta sonucunda forvet ve kanat oyuncusu ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.52. Fransa Futbol Milli Takımının 4-3-3 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede kompakt savunma duruş sergileyen rakiplere karşı sol kanattan başlatılan atak savunmadan merkez orta sahaya ve sonra tekrar sol kanata yönlendirilerek yapılan 2 ye 1 ile yapılan orta sonucunda forvet oyuncusu, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

4.3. Almanya Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu

Şekil 4.53. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Almanya Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.

- Almanya Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında hücumda oynadığı sistemler: 4-2-3-1 (4-3-3), 4-4-2 (4-1-4-1), 3-4-3.
- Özellikle hücum oyuncularının farklı pozisyonları oynayabilme kalitelerinden dolayı hücumda genellikle pozisyon değişikliği yapıldı.

- Futbolun yeni trendlerini uygulayarak futbolun geleceğine katkı sağlayan ve çok çeşitlilik gösterebilen bir takım fakat sonuçlandırmadaki etkisizliği gözlemlendi.
- Genellikle kaybedilen toplarda tekrar topa sahip olabilmek için pres yapıldı, eğer topa sahip olunamamışsa her oyuncu topun arkasına geçti.
- Savunma güvenliği ön planda tutuldu.
- Kanat oyuncularını ve bek oyuncularını birebir de rakibi geçemedikleri zaman rakibi geçmeden savunma arkasına erken ortalar yaptılar.
- Oyun disiplini takım boyu açılmadan hücumda ve savunmada kompakt bir şekilde 90 dk. boyunca korundu.
- Bireysel oyuncu kalitesine bakıldığında topla ilişkileri çok iyi olan oyuncular tercih edildi ve baskı altında çok iyi top saklayarak tek paslarla hareketli boş alana çıkararak baskıdan çıkıldı.
- Bütün takımların genel oyun anlayışlarında merkez kalabalık ve kompakt tutulduğu için ataklar genellikle kanatlardan yönlendirildi.
- Oyun açılışlarında kaleci genellikle oyunu defans oyuncularını değişik varyasyonlar ile merkezden başlatarak orta sahaya geçişlerden sonra ofansif duruş sergileyen bek oyuncularını kullanarak hücumda çeşitlilik sağladılar.
- Bek oyuncularını hücumda çıkarmak için merkezden oyun kurarken kanat oyuncularını içeri doğru koşu yaparak bek oyuncularının bindirmesiyle yapılan ortalar ile sonuca gidilmek istendi.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı merkezde riske girmeden toplar kanatlara aktarıldı ve kanatlarda bireysel kalite sayesinde birebir dribbling gücü ile rakip savunma geçilmek istendi.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı rakibin savunma dengesini bozmak için oyun yönünü ön libero oyuncularını veya kanat oyuncularının merkeze doğru dribbling yapması ile değiştirildi.
- Kompakt ve birinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı oyun yönü hızlı bir şekilde değiştirilerek savunma dengesi bozulmak istendi ve hücum yapılacak boş alan arandı, bazen de savunma arkasına uzun toplar denendi.
- Savunmada ve orta sahada topa sahip olan oyuncu bilinçli bir şekilde oyun yönünü bir tarafa yönlendirip sonra ani ters uzun toplarla kanat oyuncularının bireysel yeteneğini kullanarak veya bek oyuncularının bindirmesi ile yapılan ortalar ile sonuca gidilmek istendi.

- Çift forvet ile oynadıkları zaman, forvet oyuncularının bir tanesine uzun toplar atıldı. Topla buluşan forvet oyuncusu diğer forvet oyuncusuna servis yapması istendi. Forvet arkası ile kanat oyuncularının alanı daraltması ile sonuca gidilmek istendi.
- Rakip takım duran topları kullanırken genellikle bütün oyuncular takım savunmasına yardımcı olarak kapılan toplarda genellikle tek kontakla hızlı dikine çıkılarak dribling gücü iyi olan oyuncularla sonuca gidilmek istendi.
- Bek oyuncuları rakibin birinci bölgesinde çizgiye kadar genişlik yaparak pozisyon alması ile hücumda katkı sağlaması ve disiplinli üst düzey merkez oyuncuları sayesinde oyun yönü hızlıca değiştirildi ve dikine paslar ile kombine organizasyonlar geliştirildi.
- Birinci bölgede kompakt savunma yapan rakiplere karşı hücumda aktif pozisyon değişikliği ve savunma arkasına boş koşular yaparak rakip savunma dengesi bozulmak istendi.
- Rakiplerin kaleciden oyun açılışları genellikle rakibin birinci bölgesinde hücum presi uygulanarak engellendi ve bu oyun anlayışı Almanya'nın oyuna ne kadar hükmetmek istediğinin bir göstergesidir.
- Genel oyun anlayışında oyuna hükmetmek için topa sahip olup oyunu yönlendirebilmek adına top kayıplarından sonra alanlar daraltılarak pres başlatıldı ve topa sahip olan oyuncunun olduğu bölgede kompakt bir duruş sergileyerek ve sayısal üstünlük sağlanarak topa karşı baskı uygulandı.
- Kendi adına trendlerin devamı olarak, 2006'dan beri oynanan turnuvalardaki en fazla topa sahip olma oranına sahip %64 (oyunu yönlendiren). En fazla hücum aksiyonu yapmasına rağmen (99 adet) en az gol oranına sahip (%1,2) olması bize sonuçlandırmadaki yetersizliği açıkça ortaya koyuyor.

Not: İsimler değişik olsa da takımın hücumda çıkış mantalitesi genellikle değişmiyor ve bazen pozisyonadaki bireysel özelliğe göre ekstra hücum organizasyonları yapıldı.

4.3.1. Alman Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları

Şekil 4.54. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için kaleciye başlayan atak stoper oyuncularını ile kanata doğru yönlendirilerek içeri doğru koşu yapan kanat oyuncusuna aktarılıyor, kanat oyuncusu merkez kapalı olduğu için tekrar kanata yönelip bindirme yapan bek oyuncusunun koşu yoluna oynuyor, bek oyuncusu aldığı pas ile yaptığı orta sonucunda forvet, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.55. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakibin kompakt savunma duruşuna karşı bek oyuncusundan savunmaya doğru yönlendirilen oyunda stoper pasını alıp önündeki boş alanı bilinçli bir şekilde sağ tarafa

doğru yönlendirip sol kanata bindirme yapan bek oyuncusuna uzun top atıyor, bek oyuncusunun ceza sahasına yönlendirdiği pasa forvet, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

şekil 4.56. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumu çıkarmak için stoper oyuncuları aralarında paslaşıp topu ön liberoya aktarıyor, baskıdan çıkıp kanata doğru yardıma gelen forvet arkası ön liberodan aldığı topu kanat oyuncusunun içeri doğru koşusu ile boşalttığı alana bindirme yapan bek oyuncusuna aktarıyor ve yapılan orta sonucunda forvet, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

şekil 4.57. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede kompakt savunma duruşuna karşı kanat oyuncusundan savunmaya doğru yönlendirilen oyunda stoper topu alıp önündeki boş alanı bilinçli bir

şekilde sağ tarafa doğru yönlendirip tekrar sol kanat oyuncusuna uzun top atıyor, kanat oyuncusunun yaptığı ortaya forvet, diğer kanat oyuncusu, forvet arkası ve bek oyuncusunun desteği ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.58. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezde kompakt duruş sergileyen rakiplere karşı kanattan hücum yapabilmek için ön libero stoperden aldığı pası hücumu destek veren bek oyuncusuna aktarıyor, kanat oyuncusu 1'e 1'deki kalitesini kullanarak ceza sahasına giriyor ve vermiş olduğu pasa forvet, forvet arkası, diğer kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.59. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezde kompakt oyun anlayışı sergileyen rakiplere karşı bek oyuncusunu hücumu çıkarmak için savunma ve ön libero oyuncuları aralarında paslaşarak savunma

arkasına terse uzun top atıyor, kanat oyuncusunun içeri doğru koşusu ile boşalan alana bek oyuncusu bindirme yaparak aldığı pası desteğe gelen kanat oyuncusuna aktarıyor ve yapılan orta sonucunda forvet, diğer kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.60. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yaparak merkezi kalabalık tutan rakiplere karşı kanatlardan hücum yapmak için oyun kanata doğru yönlendirilmekte ve kanat oyuncusu aldığı topu savunma arkasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve diğer kanat oyuncusu ile buluşturmaktadır.

Şekil 4.61. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yaparak merkezi kalabalık tutan rakiplere karşı kanatlardan hücum yapmak için savunma oyuncuları atak yönünü değiştirerek topu hücum destek veren bek oyuncusuna aktarıyor, kanat oyuncusunun ceza sahası içerisine koşu yapması

ile boşalan alana forvet arkası koşu yaparak bek oyuncusundan aldığı pası çizgiye kadar inerek forvet, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen oyuncular ile buluşturmaktadır.

Şekil 4.62. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için ön libero savunmadan aldığı pası önündeki boş alanı değerlendirerek savunma arkasına yönlendiriyor, kanat oyuncusunun içeri koşusu ile boşalan alana bek oyuncusu bindiriyor ve aldığı pas ile yaptığı orta sonucunda forvet, forvet arkası, kanat oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.63. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakip merkezi kalabalık tuttuğu zaman kanatlardan hücum yapmak için savunmadan topu alan ön libero diagonal bir şekilde orta sahayı geçerek hücumla destek veren bek oyuncusuna topu aktarıyor, bek oyuncusu kanat oyuncusunun koşu yoluna

topu yönlendirerek yapılan orta sonucunda forvet, diğer kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.64. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yaparak merkezi kalabalık tutan rakiplere karşı kanatlardan hücum yapmak için savunma oyuncuları aralarında paslaşarak kanat oyuncusuna uzun top atıyor, forvet arkası baskıdan çıkıp kanata doğru desteğe gelerek yapılan 2 ye 1 sonucunda ceza sahasına girilerek forvet ve diğer kanat oyuncusunun da desteği ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.65. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakip ikinci bölgedeyken ve savunma dengesi tamamen sağlanamadığı zaman stoper savunma arkasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve kanat oyuncusuna uzun top atarak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.66. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunma aralarında paslaşarak ön liberoya topu aktarıyor ve içeri koşu yaparak pası alan kanat oyuncusu bindirme yapan bek oyuncusuna aktarıyor ve ceza sahasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve kanat oyuncuları ile topu buluşturarak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.67. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma anlayışına karşı bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunma ve ön libero oyuncuları aralarında paslaşarak rakibi öne çekmeye çalışıyorlar, bek oyuncuları ofansif bir şekilde pozisyonunu alıyorlar, baskıdan çıkıp kendi yarı sahasına kadar gelen forvet arkası ön liberodan aldığı pas ile önündeki boş alanı

değerlendirerek bek oyuncusunun koşu yoluna oynuyor ve yapılan orta sonucunda ceza sahasına koşu yapan forvet ve kanat oyuncularını sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.68. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

İkinci bölgede kompakt savunma duruşu sergileyen rakiplere karşı rakibin kompakt duruşunu bozmak için kendi yarı sahasında birinci bölgede oyun yönü değiştirilerek ofansif pozisyon alan bek oyuncusu aldığı pası yardıma gelen forvet arkasına aktarıyor ve savunma arkasına koşu yapan forvet ve kanat oyuncusu ile buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.69. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede kompakt savunma yapan rakiplere karşı savunma dengesini bozmak için kendi yarı sahasında savunma ve ön libero paslaşarak oyun yönünü değiştiriyor ve stoper diğer taraftan bindirme yapan bek oyuncusuna terse uzun top

atıyor, forvetin kanat bölgesine desteğe gitmesi ile boşalan alana forvet arkası ve diğer kanat oyuncusu koşu yapıyor, forvet aldığı pası kanat oyuncusuna aktararak birebir aksiyon sonrasında pozisyonu sonuçlandırmaktadır.

Şekil 4.70. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

İyi savunma yapan rakiplere karşı skor üretmek de zorlanınca ve dakikalar ilerledikçe stoper diagonal bir şekilde önündeki boş alanı değerlendirerek rakibin savunma duruşu bozulmak isteniyor, hava hakimiyeti iyi olan forvet oyuncusuna uzun top atara forvet, ceza sahası içerisine koşu yapan forvet arkası ve kanat oyuncusuna topu indirerek sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.71. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için stoper kaleciden aldığı topu ters deki ön liberoya aktarıyor, ön libero kanat oyuncusunun içeri koşusu ile boşalan alana bindirme

yapan bek oyuncusuna uzun top atıyor, bek oyuncusu ceza sahasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve kanat oyuncularını ile topu buluşturarak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.72. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunmadan orta sahaya, orta sahadan hücumla geçişi diagonal olarak yaparak pası alan bek oyuncusu ceza sahasına koşu yapan forvet, forvet arkası ve kanat oyuncusunu buluşturmaktadır.

Şekil 4.73. Alman Futbol Milli Takımının 4-2-3-1 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Oyuna genişlik yaparak rakibin kompakt duruşunda mesafeler açılıyor ve savunma merkezden forvet arkasına dikine pas atıyor, forvet arkası savunma arkasına koşu yapan forvet ve kanat oyuncularını topla buluşturarak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.74. Almanya Futbol Milli Takımının 4-4-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için stoperden topu alan ön libero kanat oyuncusunun içeri doğru koşusu ile 2 ye 1 yaparak bindirme yapan bek oyuncusuna topu aktarıyor ve yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.75. Almanya Futbol Milli Takımının 4-4-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakibin savunma dengesini bozmak için kaleci oyun açılışını bek oyuncu ile yapıyor, merkezden oyun yönünü değiştirmek için kanat oyuncusu içeri doğru koşu yaparak aldığı pası ön liberoya aktarıyor, ön libero bekletmeden diğer kanat oyuncusuna aktarıyor ve yapılan erken orta sonucunda ceza sahasına koşu yapan forvet oyuncuları ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.76. Almanya Futbol Milli Takımının 4-4-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma duruşuna karşı stoper ön liberodan aldığı pas ile önündeki boş alanı bilinçli bir şekilde sağ tarafa doğru yönlendirip sol kanata bindirme yapan bek oyuncusuna terse uzun top atıyor, bek oyuncusunun ceza sahasına yönlendirmek istediği pasa forvet oyuncuları, kanat oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

4.4. Galler Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Genel Durumu

Şekil 4.77. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Galler Futbol Milli Takımında genellikle oynayan oyuncular.

➤ Galler Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında hücumda oynadığı sistemler: 5-3-2 (3-5-2), 3-4-3, 3-4-1-2.

- Genellikle kaybedilen toplarda tekrar topa sahip olabilmek için pres yapıldı, eğer topa sahip olunamamışsa her oyuncu topun arkasına geçti.
- Savunma güvenliği ön planda tutuldu.
- Merkez orta saha oyuncularını genellikle oyun açılışlarında ve sonuçlandırmada üçgen pozisyonunu aldılar.
- Oyun açılışlarında kaleci genellikle üçlü savunmanın çizgiye kadar genişlik yapması ile oyunu başlattı ve orta sahaya geçişlerden sonra ofansif duruş sergileyen bek oyuncularını iyi pas opsiyonu sağladılar.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı merkezde riske girmeden topar kanat oyuncularına ve forvet oyuncularına aktarıldı. Kanat ve forvet oyuncularının bireysel kalitesi sayesinde birebir dribling gücü ile rakip savunma geçilmek istendi.
- Duran toplarda genellikle başarılı olundu.
- Forvet oyuncularının bir tanesine uzun topar atıldı. Topla buluşan forvet oyuncusu bazen diğer forvet oyuncusuna servis yaptı bazen de forvet arkası ile kanat oyuncularının alanı daraltması ile sonuca gidilmek istendi.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı rakibin savunma dengesini bozmak için oyun yönü merkez orta saha oyuncularını ile değiştirildi.
- Bütün takımların genel oyun anlayışlarında merkez kalabalık ve kompakt tutulduğu için ataklar kanatlardan yönlendirildi.
- Top rakipteyken rakibin pas hatası yapması beklenildi ve kapılan topar ile kontra atak denendi.
- Turnuva boyunca pozisyonlarda oyuncu isimleri değişmiş olsa da sistem değiştirilmedi.
- Rakip takım duran toparları kullanırken kapılan toplarda genellikle tehlikeli alandan uzun topar ile çıkıldı ve dribling gücü iyi olan oyuncularla birebir sonuca gidilmek istendi.
- Bireysel oyuncu kalitesine bakıldığında topar ilişkileri çok iyi olan oyuncular tercih edildi ve baskı altında çok iyi top saklayarak tek paslarla hareketli boş alana çıkarak baskıdan çıkıldı.
- Oyun disiplini takım boyu açılmadan 90 dk. boyunca korunmak istendi.
- Pas ile kullanılan duran toplarda öncelikle rakip savunmasının dengesi bozulmak istendi ve oluşan boş alana pasların atılması ile bu alana koşu yapan oyuncular topar buluşturularak sonuca gidilmek istendi.

- Kompakt oyun anlayışı, fiziksel üstünlük, hücumda bireysel kalite ve takımın kazanma isteği başarıdaki en önemli özellikleriydi.
- Savunmada topa sahip olmak için birinci bölgeye kadar pres bekletildi. Top kaptıktan sonra dikine paslarla hızlı geçişler yapılarak (kontra atak) sonuca gidilmek istendi.
- Oyun açılışından sonra birinci ve ikinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı dikine pas alanları bulunamadığı için çok sık ve uzunca süre yan paslar yapıldı ve çözüm bulunamadı, böylece rakipler için pres alanları oluştu. Hücumda çözüm bireysel kaliteden beklenildi.

Not: İsimler değişik olsa da takımın hücum çıkış mantalitesi genellikle değişmiyor ve bazen pozisyondaki bireysel özelliğe göre ekstra hücum organizasyonları yapıldı.

4.4.1. Galler Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasındaki Hücum Organizasyonları

Genellikle iki farklı oyun sistemi ile 3-5-2 ve 5-3-2 hücum organizasyonları uygulanmıştır. Duran toplar ayrı kategoride değerlendirilmiştir.

Şekil 4.78. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yapan rakiplere karşı kanatlardan hücum yapmak için savunma ve merkez orta saha oyuncularını kanat bölgesine yönlendiriyor, forvet baskıdan çıkararak kanata doğru koşu yapıyor ve aldığı topu ceza sahası içerisine koşu yapan diğer forvet oyuncusu ve orta sahadan desteğe gelen oyuncu ile buluşturmaktadır.

Şekil 4.79. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunmada oyun yönü değiştirilerek merkez orta saha oyuncularının da desteği ile savunma arkasına bindirme yapan bek oyuncusu aldığı pas ile yaptığı ortaya forvet oyuncuları, diğer bek oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.80. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezde kompakt savunma duruşu sergileyen rakiplere karşı bek oyuncusunu hücumla çıkararak kanatlardan orta yapabilmek için savunma oyuncusu bek oyuncusunun koşu yoluna pası yönlendirerek yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.81. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

İkinci bölgede kompakt savunma yapan rakiplere karşı bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için merkez orta saha oyuncusu savunma oyuncusu ile 2 ye 1 yaparak önündeki boş alanı bindirme yapan bek oyuncusuna doğru değerlendirerek bek oyuncusunun koşu yoluna pas atıyor ve yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları çapraz koşu yaparak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.82. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

İkinci bölgede kompakt duruş sergileyen rakiplere karşı oyunu savunma ve bek oyuncuları çizgilere kadar genişleterek rakibin kompakt duruşunu genişleterek oluşan boşluktan savunma arkasına koşu yapan forvet oyuncuları topla buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.83. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

İkinci bölgede kompakt duruş sergileyen rakiplere karşı oyunu savunma ve bek oyuncularını çizgilere kadar açarak rakibin kompakt duruşunu genişleterek savunmada oyun yönünü değiştirerek merkezde oluşan boş alandan hücum çıkılarak savunma arkasına koşu yapan forvet oyuncusu topa buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.84. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Rakip oyun açılışına müsaade etmediği zaman hava hakimiyeti ve ikili mücadelesi iyi olan forvet oyuncusuna atılan uzun topu desteğe gelen orta saha oyuncusuna indiriyor, orta saha oyuncusu hücumu destek veren bek oyuncusuna aktarıyor ve çizgiye kadar inilerek yapılan orta sonucunda ceza sahası içerisine koşu yapan forvet oyuncuları top ile buluşturulmaya çalışılmıştır.

Şekil 4.85. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede savunma yapan rakibin savunma dengesini bozmak için orta saha oyuncusu savunmaya doğru gelerek aldığı topu terse ofansif pozisyon alan bek oyuncusuna aktarıyor, tekrar merkeze doğru yönelerek hücumu destek veren diğer orta saha oyuncusuna aktararak savunma arkasına koşu yapan forvet oyuncusu topla buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.86. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumu çıkarmak için oyun yönü orta saha oyuncusu ile değiştiriliyor ve bek oyuncusu aldığı top ile ceza sahası içerisine doğru çapraz koşu yapan forvet oyuncuları buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.87. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Merkezde kompakt savunma duruşu sergileyen rakiplere karşı bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunmadan kanata doğru yönlendirilen pası alan bek oyuncusu orta saha oyuncusu ile 2'ye 1 yaparak yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.88. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için hava hakimiyeti ve ikili mücadelesi iyi olan forvet oyuncusuna atılan uzun topu desteğe gelen orta saha oyuncusuna indiriyor, orta saha oyuncusu bindirme yapan bek oyuncusuna aktarıyor ve yapılan orta sonucunda ceza sahası içerisine koşu yapan diğer forvet ve orta saha oyuncusu top ile buluşturulmaya çalışılmıştır.

Şekil 4.89. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yapan rakiplere karşı kanatlardan hücum yapmak için savunmadan başlatılan atak orta saha ve forvet oyuncusunun kanata doğru desteğe gelmesi ile yapılan verkaçlar sonucunda top bek oyuncusunun bindirdiği alana yönlendiriliyor ve yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları, diğer bek oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonca gidilmiştir.

Şekil 4.90. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Kompakt savunma yapan rakiplere karşı kanatlardan hücum yapmak ve bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için savunmadan başlatılan atak orta sahaya, orta sahadan savunma arkasına bindirme yapan bek oyuncusuna yönlendiriliyor ve yapılan orta sonucunda forvet oyuncuları, diğer bek oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.91. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı savunma dengesini bozmak için oyun yönü orta sahadan diagonal olarak değiştirilerek bindirme yapan bek oyuncusuna ters top atılıyor, bek oyuncusu yaptığı orta sonucunda çapraz koşu yapan forvet oyuncuları ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.92. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

İkinci bölgede kompakt duruş sergileyen rakiplere karşı oyunu savunma ve bek oyuncuları çizgilere kadar açarak rakibin kompakt duruşunu genişleterek merkezde oluşan boş alandaki orta sahaya oyun yönlendiriliyor, savunma çizgisini öne çıkarmak için forvet oyuncusu orta saha oyuncusuna desteğe gelip aldığı pası kendi boşalttığı

alana koşu yapan diğer orta saha oyuncusuna aktarıyor, ceza sahasına koşu yapan diğer forvet oyuncusu topa buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.93. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları

Hava hakimiyeti iyi olan forvet oyuncusuna atılan uzun topu orta saha oyuncusuna indirmesi sonucunda savunma arkasına koşu yapan diğer orta saha oyuncusu top ile buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.94. Galler Futbol Milli Takımının 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Bek oyuncusunu hücumla çıkarmak için oyun açılışı ile atak ofansif pozisyon alan bek oyuncusuna yönlendiriliyor, desteğe gelen forvet oyuncusu ile 2 ye 1 yaparak ceza sahası içerisine koşu yapan diğer forvet oyuncusu top ile buluşturularak sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.95. Galler Futbol Milli Takımının 5-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları.

Birinci bölgede savunma yapan rakiplere karşı forvet oyuncusu rakip savunmayı öne çıkarabilmek amacı ile orta sahaya kadar gelip savunmadan aldığı topu kendi boşalttığı alana koşu yapan merkez orta saha oyuncusu ile buluşturarak yapılan orta sonucunda diğer forvet oyuncusu ve orta sahadan gelen destek ile sonuca gidilmiştir.

Şekil 4.96. Galler Futbol Milli Takımının Duran toplardaki hücum organizasyonları.

Korner atışında ceza sahası çizgisinde pozisyon alan oyuncular kaleye doğru koşu yaparak ön direktteki alanı boşaltarak savunma dengesini bozuyorlar ve arka direktten bir oyuncu boşaltılan alana koşu yaparak top ile buluşturulup sonuca gidilmiştir.

4.5. Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler Milli Futbol Takımlarının Ortak

Yönleri

- 4-2-3-1 oyun sistemini Galler hariç diğer takımlar uyguladı.
- Bütün takımlar tek oyun sistemine bağlı kalmadan çeşitli oyun sistemlerini uyguladılar.
- Kompakt kalabalık merkeze karşı bek oyuncularını ikinci ve üçüncü bölgede ofansif duruş sergileyerek hücumda genişlik ve hücumda çeşitlilik sağladılar.
- Özellikle hücum oyuncularının farklı pozisyonları oynayabilme kalitelerinden dolayı hücumda genellikle pozisyon değişikliği yapıldı.
- Bütün takımların genel oyun anlayışlarında merkez kalabalık ve kompakt tutulduğu için ataklar genellikle kanatlardan yönlendirildi.
- Kalecilerin teknik kapasitesi iyiydi ve oyun açılışları iyi yapıldı.
- Hücumda çözüm üretilmediği zaman pozisyonlarda değişkenlik ve çeşitlilik uygulandı.
- Defansif acıdan savunma güvenliği ön planda tutuldu.
- Kompakt savunma yapan rakiplere karşı merkezde riske girmeden toplar kanatlara aktarıldı ve kanatlarda bireysel kalite sayesinde birbir dribleme gücü ile rakip savunma geçilmek istendi.
- Genellikle kaybedilen toplarda tekrar topa sahip olabilmek için pres yapıldı, eğer topa sahip olunamamışsa her oyuncu topun arkasına geçti.
- Hava hakimiyeti ve ikili mücadelesi iyi olan forvet oyuncusuna uzun toplar oynandı.
- Forvet arkası ile kanat oyuncularını dönen topları almak için alanı daraltarak sonuca gidilmek istendi.
- Bireysel oyuncu kalitesine bakıldığında topla ilişkileri çok iyi olan oyuncular tercih edildi ve baskı altında çok iyi top saklayarak tek paslarla hareketli boş alana çıkararak baskıdan çıkıldı.

Tablo 4.1. Portekiz, Fransa, Almanya ve Galler milli futbol takımlarının kullandıkları oyun sistemleri

	Ana Sistem	Opsiyonlu Sistemler	2. Diziliş
Portekiz	4-1-3-2	4-4-2	4-1-4-1
Fransa	4-2-3-1	4-4-2	4-3-3
Almanya	4-2-3-1	4-3-3/4-1-4-1/4-4-2	3-4-3
Galler	5-3-2	3-5-2/3-4-1-2	3-4-3

Not: Takımlar genellikle ana oyun sistemini kullandılar fakat gerek sakatlıklar gerekse skora ve rakibe göre yapılan hamleler doğrultusunda sistem içerisinde birbirine uyum sağlayan opsiyonlu sistemlere geçiş yaptılar. Bazı maçlarda ise ikinci oyun dizilişi tercih edildi.

5. TARTIŞMA

Çalışmamızda, futbolda farklı formasyonlarda başarılı ve planlı hücum çıkış organizasyonlarının yapısı şematik olarak gösterildi ve analiz edildi. Literatürde gol pozisyonlarının oluşumunda uygulanan temel planlamalar üzerinde herhangi bir çalışmaya rastlanmamış, sadece gol vuruşu anındaki durum ve istatistiksel verilerin gösterildiği çalışmalar dışında, pozisyonların oluşumlarının sistemsel kaynakları hakkında geniş kapsamlı ve nitelikli çalışma bulunamamıştır.

Bu nedenle 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nı ilk dört sırada tamamlayan takımların şampiyonadaki hücum stratejilerini resmedebilmek için, Instat Scout, UEFA Teknik Raporu ve Almanya Futbol Federasyonu'nun analizleri, genel değerlendirmeler, maç görüntüleri ve bireysel analizler veri olarak kullanılmıştır.

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında hücumda Portekiz futbol milli takımı 4-1-3-2 (4-4-2), 4-1-4-1 sisteminde, Fransa futbol milli takımı 4-2-3-1 (4-4-2), 4-3-3 sisteminde, Almanya futbol milli takımı 4-2-3-1 (4-3-3), 4-4-2 (4-1-4-1), 3-4-3 sisteminde Galler futbol milli takımı ise 5-3-2 (3-5-2), 3-4-3, 3-4-1-2 sisteminde mücadele etmişlerdir. Bu sistemler arasında en başarılı dört takımın en fazla kullandığı sistem ise 4-2-3-1 sistemidir. Galler futbol milli takımı turnuvada diğer takımlara göre farklı sistemleri oynayarak dikkat çekmektedir. UEFA'nın yapmış olduğu araştırmada 24 takımın 10'u tarafından kullanılan 4-2-3-1 sisteminin turnuvada en fazla kullanılan sistem olduğu belirtilmiştir. Büyük turnuvaların geçmişine bakıldığı zaman 2006, 2008, 2010, 2012 ve 2014 Dünya Kupaları ve Avrupa Şampiyonalarında başarılı takımların bu oyun sistemini tercih ettikleri gözlemlenmiştir (57). 4-2-3-1 sisteminin tercih edilmesinin sebepleri arasında hücum oyuncularının farklı pozisyonları oynayabilme özelliğinin avantajları düşünülmüş olabilir. Bu özellik hücum ve pozisyonlara değişkenlik ve çeşitlilik sağlıyor olabilir. Çalışmamızdaki bulgular; bu oyun sisteminin hücum ve savunma anlamında artılarının daha fazla olduğunu, yani diğer oyun sistemlerine kolay geçişlerin yanı sıra, oyun sistemini değiştirmeden ofansif ve defansif pozisyona geçişlerinin daha kolay ve kısa zamanda yapılabildiğini gösteriyor. Bu sistemin daha fazla tercih edilmesinin diğer bir nedeni ise bu sistemi oynayabilecek oyuncu sayısının daha fazla olması olabilir.

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında en başarılı dört takımın temel oyun sisteminde alternatifleri ve ikinci oyun sistemleri olduğu tespit edilmiştir. Takımlar

oyun esnasında skora ve rakibin oyuncu değişikliğine göre tek oyun sistemine bağlı kalmadan farklı taktiksel sistemleri uygulamıştır. Alman Futbol Federasyonunun yapmış olduğu analize göre takımlar 2008 Avrupa Futbol Şampiyonasında genellikle aynı oyun sistemlerine turnuva boyunca sadık kaldıkları, ancak 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası analizindeki verilere göre 2008 Avrupa Futbol Şampiyonasından sonraki turnuvalarda çeşitlilikler gözlemlendiği belirtilmiştir (58). Bu değişiklikler oyuncu kalitesinin farklı oyun sistemlerini uygulayabilme kapasitesine bağlayabiliriz. Takımların çeşitli oyun sistemlerini kullanmaları hücumda çeşitliliği ve rakibin dezavantajlarını avantaja çevirme isteği üzerine düşünülmüş olabilir. En başarılı dört takım rakibin oyununu bozarak kontra atağa çıkmak yerine kendi oyun sistemini oynamanın başarıda önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

Oyun esnasında yapılan sistem değişikliği hamlelerinin diğer amacı da sistemlerin sistemlere olan üstünlüğünü kullanma düşüncesi olabilir. Analiz edilen dört takım arasında uygulanan oyun sistemleri ve hücum çıkış taktikleri bakımından anlamlı bir farklılık belirlendiği şematik olarak gösterilmiştir. Bu sonuçlar oyun sistemlerinin birbirine olan üstünlüğü ve uygulanış şekillerinin önemini göstermektedir. Futbol oyununda sistemlerin önemi, hücum stratejilerinin çeşitliliği ve hücum planlı çıkışların verimliliği ile ilgili bulgular tezimizi destekler niteliktedir.

Galler, Fransa ve Almanya futbol milli takımları duran toplarda genellikle başarılı olmuştur. Almanya futbol federasyonu 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası analizindeki verilerine göre 2012 Avrupa futbol şampiyonasındaki duran topların gol oranı 2016 Avrupa futbol şampiyonasında 32 gol ile %30 oranına kadar yükselmiştir (58). Bu istatistiklerde görüldüğü gibi gol oranının yükselmesi takımların duran toplardaki stratejilerini geliştirdiklerini ortaya koyduğu düşünülmektedir.

Turnuvada en başarılı dört takımın kaybedilen toplarda genellikle tekrar topa sahip olabilmek için pres yaptığı, eğer topa sahip olunamamışsa her oyuncunun topun arkasına geçerek savunmayı ön planda tuttuğu ve kapılan toplar ile takımların kontra atağa çıkmaya çalıştıkları belirlenmiştir. UEFA'nın yapmış olduğu araştırmada turnuvada kontra ataklardan oluşan hücum aksiyonları ve bu ataklardan bulunan gollerde büyük düşüş gözlemlendiği belirlenmiştir. 2008 Avrupa Futbol Şampiyonasında hücum aksiyonlarından kontra atakla sonuçlanan goller % 46 iken 2012 ve 2016 da % 23 e kadar gerilemesi takımların kontra ataklara karşı önlemlerini iyi bir şekilde aldığını destekler niteliktedir (57). Bu verilere göre hücum planlarında çeşitliliğin önemini gözler önüne sermektedir.

Takımlar oyun açılışlarını kalecilerden başlatıp genellikle oyunu defans oyuncularının değişik varyasyonları ile merkezden orta sahaya geçişleri sağlanmıştır. Genel oyun anlayışlarında merkez kalabalık ve kompakt tutulduğu için ataklar genellikle kanatlardan yönlendirilmiştir. Merkezden kurulan oyunda kanat oyuncuları içeri doğru koşu yaparken bek oyuncularının bindirme yaparak orta yaptıkları tespit edilmiştir. Hücumda forvet oyuncuları kadar orta saha oyuncularının da etkili olduğu gözlemlenmiştir. UEFA'nın yapmış olduğu araştırmada turnuva genelinde gollerin 47 sini forvet oyuncuları, 45 ini orta saha oyuncuları ve 13 ünü savunma oyuncuları atmıştır (57). Orta saha oyuncularının forvet oyuncuları kadar skora etki etmeleri sonuçlandırma kalitelerini ve orta saha oyuncularından istenilen profilin değiştiğini göstermektedir. Orta saha oyuncularının hücum oyuncuları kadar gol atmaları ofansif oyun sistemlerini veya sistem içerisindeki oyuncu tercihlerinin ofansif özellikli tercih etmenin avantajlı olduğunu destekler niteliktedir.

Takımların oyun disiplini takım boyu açılmadan hücumda ve savunmada kompakt bir şekilde 90 dk. boyunca korumaya çalıştığı belirlenmiştir. UEFA'nın yapmış olduğu araştırma ve Instat Scout değerlendirmelerine göre turnuvada toplam 108 gol atıldı, atılan gollerin 42'si ilk yarı, 66 golün ise ikinci yarı ve uzatma dakikalarında atıldığı belirtilmiştir. Bu sonuçlar takımların maçın başlarında fazla risk almadan daha kontrollü oyunu tercih etmelerinden dolayı birbirlerine az pozisyon verdiklerini göstermektedir. Devre arasında rakibin teknik ve taktik yapısının değerlendirilmesi, ikinci yarıdaki oyuncu değişiklikleri, maç sonuna doğru yorgunluğun artması ve skora göre takımların risk almasından dolayı bu durumun oluştuğu düşünülmektedir. Bu faktörlerden dolayı ikinci yarıda daha fazla başarılı hücum gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. İlgili literatürlerde bu tespiti desteklemektedir (57, 59).

Yapılan analizlere göre takımlar top rakipteyken rakibin pas hatası yapmasını ve kapılan toplar ile kontra atağa çıkmayı denedikleri görülmektedir. Bu taktik ile yapılan hücumların gol ile sonuçlanması daha kısa sürede olduğu tespit edilmiştir. Aynı turnuvada Instat Scout'ın yapmış olduğu araştırmada turnuvada golle sonuçlanan atakların ortalama süresi 00:10 sn, gol öncesi ortalama pas sayısı 3,5 olduğu belirtilmiştir (59). Bu çalışma ile atakların süreleri, hızlı geçişle, dikine paslar ile kısaltılmaya ve sonuçlandırma kalitesinin artırılmaya çalışıldığı yeni bir trend olarak belirlenmiştir. Analiz edilen dört takım ikinci bölgeyi temel strateji alanı olarak kullanmıştır. Böylece ön alanda top kazanıldıktan sonra rakip kaleye olan mesafelerin

yakınlığı veya hızlı bir şekilde atağı sonuçlandırma hedeflenmiş olabilir. Yapılacak antrenman planlamaları ve çalışmaların; rakip defansif pozisyonunu almadan, hızlı, daha az pas sayısı ve daha kısa sürede hücumun sonuçlandırabilmesi doğrultusunda gerçekleştirilmesi hücum başarısını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Yapılan analizlere göre; Portekiz ve Fransa milli takımlarının hücumda çeşitlilik ve değişkenliği önemli (pozisyon değişimi) başarı faktörüdür. Fransa hücum aksiyonlarını hem merkezden hem de kanatlardan yapabilen çok kaliteli bir takım görüntüsündeydi. Almanya milli takımı hücum oyuncularının farklı pozisyonları oynayabilme kalitelerinden dolayı hücumda genellikle pozisyon değişikliği yapıldı. Galler milli takımı turnuva boyunca pozisyonlarda oyuncu isimlerini değiştirmiş olsa da sistemi değiştirmede ve savunma güvenliğini ön planda tutarak hücum organizasyonlarını yapmaya çalıştığı görülmüştür. Instat Scout'ın verilerine göre takımların turnuva genelinde yaptığı hücum organizasyonlarında atılan goller yerleşik hücumda %73, kontra ataklarda ise %27'dir. Galler dışındaki en başarılı 3 takım ortalamanın üzerinde 102 adet hücum organizasyonu yapmış ve kontra atak yememek için pozisyonları sonuçlandırmıştır. Yerleşik hücum organizasyonlarında en başarılı üç takım ortalamanın üzerinde 78 adet, hücumu yönelik isabetli paslarda ortalamanın üzerinde 348 pas yapmış olduğu görülmektedir (59). Başarılı olmuş takımların bu istatistiklerine bakıldığında; hücumda daha etkili olabilmek ve topa sahip olarak oyuna yön vermek için yerleşik hücum organizasyonlarının sayısı ve çeşitliliğinin planlanması gerektiği sonucu çıkarılabilir. Çalışmamızdan elde edilen bulgular ve yapılan diğer araştırmalar sonucunda futbolda yerleşik hücumda daha başarılı sonuçların elde edildiği görülmektedir. Bu sebeple yapılacak antrenmanlarda ve maç stratejisinin planlanmasında bu taktiksel anlayışın göz önünde bulundurulmasının başarıyı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Yapılan analize göre 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında yıldız oyuncular sistemlerde pozisyon disiplinine hücumda ve savunmada sadık kaldıkları tespit edilmiştir. Alman Futbol Federasyonunun yapmış olduğu analiz bulgularımızı destekler niteliktedir (58). Bu bize başarılı olmak için bireysel olarak değil takım halinde taktiksel disipline uymanın önemini göstermektedir.

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Almanya milli takımı bazı maçlarda sahte dokuz denilen oyuncu kullanarak gizli forvet oyun sistemini tercih ettiği görülmüştür. Finale kalan Fransa milli takımı bu sistemde tercih ettiği sahte dokuz özellikli Griezmann turnuvanın gol kralı olarak bu yeni trendin önemini göstermektedir.

Almanya milli takımı forvet pozisyonunda yaşadığı sakatlıklar nedeniyle sahte dokuz özellikli oyuncuyu (Götze) forvet pozisyonunda kullanmış fakat bunda başarılı olunamadığı gözlemlenmiştir. Alman Futbol Federasyonunun yapmış olduğu analize göre 2012 Avrupa Futbol Şampiyonasında bazı başarılı takımlar orta sahanın önünde hücumda daha fazla destek veren bir oyuncu ve zaman zaman da ikinci forvet (sahte dokuz diye tabir edilen, bloklar arası pas oyununda görev alan) özellikli oyuncu oynatmayı tercih etmişlerdir (58). Bu gözlem bize her oyuncunun gerçek pozisyonunda oynaması gerektiğinin önemini ve oynadığı pozisyonun özelliğini taşıması gerektiğini göstermektedir.

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında turnuvanın favori takımları hem savunma hem de hücumda taktiksel ve pozisyon disiplinine bağlı kaldıkları gözlemlenmiştir. Alman Futbol Federasyonunun yapmış olduğu analize göre 2014 Dünya Kupasında turnuvaya favori olarak başlayan takımların savunmada stabil olmayışlarından kaynaklanan başarısızlıkları tespit etmişlerdir (58). Bu veri bize uygulanan sistemlerde oyuncuların pozisyon disiplinine bağlı kalmanın başarıdaki önemini göstermektedir.

2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Portekiz ve Galler milli takımları turnuva genelinde çift forvet sisteminde oynadılar. Alman Futbol Federasyonunun yapmış olduğu analizlerde ise son yıllarda yapılan büyük turnuvalarda çift forvet ile oynayan milli takımlar şampiyon olamamıştır (58). Portekiz ve Galler milli takımlarının çift forvet tercihi; hücumda sayı üstünlüğü sağlayarak sonuca gitmek ve rakibin oyun açılışlarını daha etkili şekilde engellemek amaçlı düşünülmüş olabilir. Portekiz milli takımı bu sistem ile şampiyon olarak tek forvet ile başarılı olunur verisini değiştirmiş olmaktadır.

Başarılı dört takımın hücum kombinasyonlarında sürekli değişkenlik ve çeşitlilikleri gözlemlendi. Bu bize hücumda her türlü savunmaya karşı bir çözüm üretildiğini ve çözümlerde tek bir opsiyona bağlı kalınmadığını gösteriyor. Bu veri bize hücumda çeşitliliğin önemini destekler niteliktedir. Almanya Futbol Federasyonunun yapmış olduğu analizler de çalışma sonuçlarımız ile benzerlik göstermektedir (58).

Turnuvalar için antrenman modelleri oluşturulurken, müsabakaya uygunluk gösteren taktik uygulamaların seçiminde bu verilerin göz önünde bulundurulmasının başarıyı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

2016 Avrupa Futbol Şampiyonası sonuçlarına göre turnuvayı ilk dört sırada tamamlayan takımların hücum stratejileri analiz edilmiş ve bu stratejilerin başarıda çok büyük bir rolü ve önemi olduğu ortaya koyulmuştur.

Gol pozisyonlarının oluşumundan önce çalışılmış planlar ve bu planların uygulama şablonları resmedilmiş ve bu planların hücum üstünlüğünü sağlamadaki önemi görülmüştür. Güvenli oyun açılışları, kalecinin oyun açılışında rol alması ve rakip alanda boş alan bulana kadar yapılan ısrarlı pas ve topa sahip olma stratejisinin sonuçlar üzerinde olumlu etkileri tespit edilmiştir.

Oyuncular değişse de hücum planlarına sadık kalmanın başarıyı olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Farklı pozisyonda oynayabilen oyuncular kullanmanın ve bu oyuncuların saha içerisindeki görevlerini değiştirmenin, hücum pozisyonlarında değişkenlik ve çeşitliliğin sonuca olumlu yönde etkileri gösterilmiştir.

Hücum planlarının yapısı incelenmiş ve başlangıçtan sonuçlandırmaya kadar detaylandırılmış hücum planlarının sonuca olumlu etkileri gösterilmiştir. Planlı hücumlar yerine daha çok kontra atak stratejisini benimseyen takımların daha az başarılı olduğu tespit edilmiştir.

2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda uygulanan hücum stratejilerinin önceki turnuvalara göre çeşitli avantajlar sağladığı görülmüştür. Örneğin çift forvet oynayan ve 4-2-3-1 sistemini uygulayan takımların hücum stratejilerinde daha başarılı oldukları görülmüştür.

Oyun esnasında değişen skor ve rakip planlarına göre hücum stratejilerini değiştirmenin avantajları tespit edilmiştir. Bu sebeple; başarılı hücum sayısını arttırmak ve hücumda çeşitliliği sağlamak için daha çok birebirde rakibini geçebilme yeteneğini geliştirmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilmesinin başarıyı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Takımların savunma stratejilerini geliştirdikleri, top kaybında topun olduğu bölgede pres yaptığı, oyuncuların mesafeleri daraltarak alanındaki rakibe baskı kurduğu ve gol ortalamalarının düştüğü tespit edilmiş, duran topların ve istatistiki verilerin sonuçlar üzerindeki etkileri gösterilmiştir. Bu durumun futbol oyununun bir karakteristiği olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla yapılacak antrenmanlarda ve maçlardaki taktik

anlayışın belirlenmesinde bu verilerin dikkate alınmasının başarıyı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Aynı oyun formasyonu içerisinde farklı hücum planları uygulamanın sonuca olumlu etkileri gösterilmiştir. Kapalı savunmalara (merkezi kalabalık tutan oyun anlayışı) karşı beklerin üçüncü bölgeye kadar çıkararak hücum katılmaları ile hücum etkinliğinin arttığı gösterilmiştir. Bu sebeple savunma oyuncularının planlı şekilde hücum katılımının sağlanması başarıyı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Fransa, Almanya ve Portekiz milli takımları sürekli topa sahip olma ve oyuna hükmetme stratejisi üzerine kurdukları stratejileri ile başarılı oldular. Bunun yanı sıra takım oyununa sadık kalınması turnuvada ön plana çıkmış unsurdu. Başarılı olmuş takımlar tarafından uygulanan yeni oyun trendlerinin bu ve benzeri ortak yönlerinin çağdaş futboldaki önemi gösterilmiştir.

Bu analizler sayesinde hücum planlarının başlangıçtan sonuca kadar olan tüm evreleri ve futboldaki yeni trendler düşünülerek antrenman ve müsabaka uygulamalarına yönelik bilimsel çalışmalar oluşturulabilir. Bu sebeple antrenmanlarda ve maçlarda başarılı hücum gerçekleştirmek için antrenmanların çalışmamızdan elde edilen verilere göre düzenlenmesinin başarıyı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Yapılan analizler önceki Avrupa Şampiyonaları ve Dünya Kupalarındaki futbol stratejileri ile karşılaştırılarak futbolun hangi yöne yöneldiği tespit edilebilir, yapılan hücum analizleri, istatistikler ve benzeri birçok farklı gözlemlerden oluşan sonuçlar antrenörler tarafından değerlendirilebilir, kabul görülüp geliştirilebilir, antrenman ve müsabaka uygulamalarına dönüştürülebilir.

Futbol takımlarının uyguladığı planlı hücum stratejileri başarı düzeyini olumlu yönde etkilediği düşünülerek çağdaş futbolun gereklerini Türk antrenörlerinin uygulamasını kolaylaştırmaya yönelik yeni antrenman modelleri, rakip analizleri ve müsabaka stratejileri üzerine Türk futboluna yön verecek önemli çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

1. Emre T. Niğde İli Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Kuvvet Parametrelerinin Ölçülüp Kıyaslanması. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi 2000.
2. Yüksel H, Doğan B, Moralı S ve Acar MF. Futbolda şiddetin toplumsal boyutları. *Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknolojisi Dergisi* 1998: 8- 22.
3. Apaydın A, Akkurt S. Profosyonel Futbol Takımlarında Maç Analizi. 1. Futbol ve Bilim Kongresi, İzmir 1996.
4. Smith N, Handford C, Priestly N. Sport Analysis in Coaching. Department of Exercise and Sport science, Crewe + Algeser Faculty, The Manchester Metropolitan University, Manchester 1996.
5. İmamoğlu O, Çebi M, Kılçığıl E. 2006 FIFA Dünya Futbol Kupası'ndaki gollerin teknik ve taktik kriterlere göre analizi, *Spor Bilimleri Dergisi* 2007. Cilt: V, Sayı: 4: 157- 65.
6. Wilson J. *Futbol taktikleri tarihi: 1-2-7' den tiki-taka ve ötesine*. İthaki Yayınları, 2017: 35.
7. Işık T ve Gençler RT. Basketbolda takım performansının teknik analizi: iç saha ve dış saha performanslarının değerlendirilmesi. *Spor Bilimleri Dergisi* 2007, 18 (3): 101- 8.
8. Müniroğlu S. Futbolda müsabaka analizi ve gözlemin önemi. 3.Ulusal Futbol ve Bilim Kongresi 2009.
9. Halıcıoğlu F. Forecasting the Professional Team Sports Events: Evidence from Euro 2000 and 2004 Football Tournaments. *International Research on Sports Economics and Production* 2005: 95- 111.
10. Ziyagil MA, Çebi M. 1998 Fransa Futbol Dünya Kupasındaki Gollerin Lateralite, Teknik ve Taktik Kriterlere Göre Analizi. *Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 2000, sayı: 4: 18- 23.
11. <https://www.uefa.com/uefaeuro/season=1960/index.html>; Erişim: 25 Ocak 2018.
12. Delling G. Uefa 2016 Avrupa Şampiyonası, Hamburg, 2016: 204.
13. Stöber B. Wormuth F, Rutmöller E, Engel F 2008. Analyse der Fussball-EM 2008 und aktuelle Auswirkungen auf die Trainingsarbeit. Bdf Bund Deutscher Fussball-Lehrer, Internationaler Trainer Kongress 2008: 4- 9.

14. Stöber B. Deutscher Fussball-Bund. *Analyse Europameisterschaft 2012*: 2- 66.
15. Aak M. Futbol, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Uzmanlık Ders Notları, Malatya 1999.
16. Lattek U, Candan. Tahran semineri, İstanbul 1989.
17. Bauer G, Uerberle H. Futbol, *BLV Sportwissen* 1984: 56.
18. Batty E. *Modern futbol*, İstanbul, Sander Yayınları 1971: 14.
19. Sayarı G. *Her yönüyle futbol*. Kuşak Ofset Mat, 1993: 28-35.
20. Şahinoğlu Z. Futbol eğitim, Fransa ve önceki Dünya Kupalarına bakış. *TFF eğitim yayınları* 1998: 4- 8.
21. Erdem K. *Futbolda Kenar Yönetimi, Yönetmel Beceriler, Strateji, Taktik*. Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş, İstanbul 2005: 82.
22. Bauer G. *Lehrbuch fussball*, München 1994: 136- 42.
23. Bizans G, Gerish G. *Fussball Training, Technik, Taktik*. Rowohlt verlag GmbH. Reinbek bei Hamburg, 1988: 17-21.
24. Falopa M. *The Brazilian Way*. Trinidad and Tobago 1994: 37-9.
25. Durusoy İ. *Futbol Teorisi*, İstanbul, Boyut yayınları 2002: 54.
26. Topkaya İ, Tekin T. *Futbol Genel Kuramsal Bir Bakış ve Futbol Eğitim Öğretimi*. İzmir, Ün. Büro Malz. San. Tic. Ltd. Şti 1998.
27. Tenga A, Larsen Q. Testing the Validity of Match Analysis to Describe Playing Styles in Football. *International Journal of Performance Analysis in Sport* 2003, Volume 3, Issue 2: 90- 102.
28. Çakıroğlu M. Türkiye Süper Ligi Futbol Maçlarında Uygulanan Hücum Organizasyonlarının Karşılaştırmalı Analizi ve Maç Sonuçlarına Etkisinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi 2005.
29. Küçük V, Acet M, Çakır İ. *Futbol'da taktik*. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya 1996.
30. Bloomfield J, Ackland TR, Elliot BC. Applied anatomy and biomechanics in sport. *Blackwell Scientific Publications* 1994: 3-11.
31. Açıkada C, Hazır T, Aşçı A, Tumagöl H, Aşçı A. Bir ikinci lig futbol takımının sezon öncesi hazırlık döneminde fiziksel ve fizyolojik profili. *Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi* 1999: 14-20.
32. Stolen T, Chamari K, Castagna C, Wisloff U. Physiology of soccer. *Sports Med* 2005: 501-36.

33. Eniseler N. Futbolda Gol Vuruşunun Analizi (Teknik, Atak Biçimi, Zaman, Mekân Açısından). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi 1994.
34. Bakır İ. Türkiye Süper Ligi 'nde Mücadele Eden Bir Futbol Takımının İç Saha ve Dış Sahalarda Yaptığı Maçların Analiz Sonuçlarının Karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi 2007.
35. Özkara A. Futbolda Maç Analizi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Programı. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi 1995.
36. Nara O, Özkara A, Alper A. Türkiye ve Brezilya milli futbol takımlarının hücum oyununda orta ve şutların zaman, alan ve isabetlilik açısından karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi* 1998, 5(4): 7- 12.
37. Tiryaki G. *Maç; Analizleri ve Gözlemleri Ders Notları*. Ankara, ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1995.
38. Carling C, Williams AM, and Reilly T. Handbook of soccer match analysis, A systematic approach to improving performance. *Psychology Press* 2005: 192- 94.
39. Castellano J et al. Event sequencibility in soccer. *Science and Football 5*, World Congress, Portugal 2003: 272.
40. The Coach At Work. N.C.F. Coaching Handbook No: 1, The Notional, 1986.
41. Yavuz E. Futbol Oyun Dinamiğinin Doğrusal Olmayan Zaman Dizisi Algoritmaları ile Çözümlemesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi 2008.
42. Işık O. 1996 Avrupa Futbol Şampiyonası Gol Analizleri ve Türk Milli Takımının İkili Mücadele Pas Analizleri. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi 1999.
43. Sajad N, Rahnama N. Analysis of goals in 2006 FIFA World Cup, 2007.
44. Dufour, W. Computer assisted scouting in soccer. *Science and Football II* 1993:160-66.
45. Zileli R. 2006–2007 Sezonunda Türkcül Süper Liginde Oynanan Maçlarda Kullanılan Köşe Vuruşlarının Bilgisayarlı Maç Analizi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2007.
46. Hughes C. *The Winning Formula*, Collins, London 1990.
47. Dufour W, Verliden M. Analysis of Duel -Type and Pass-Type Actions of The

- Match Belgium, Germany, in *Analyse und Beobachtung in Training und Wettkampf. Academia Verlag* 1992: 107- 17.
48. Maier, G. Dikdiergeraet bei der Spielbeobachtung. Eine Wichtige Gedächtnisstütze for den Trainer, *Lehre und Praxis* 1984, s. 23.
 49. Krüger F. Grenzen und Möglichkeiten Informatischer Technologie im Leistungssport, *Sport und Informatik II* 1991: 12-22.
 50. Hagedorn G, Heymen N. Methodologieder Sportspielforschung, *Verlag Ingrid Cawalina* 1992.
 51. Hughes M. Notation Analysis in Football. *Science. and Football* 1993, s. 151-9.
 52. Franks IM, Johnson RB, Sindair GD. The Development of Computerized Coaching Analyasis System for Recoding Behavior Sporting Environments. *J.of Teaching in Phys.Educ Campaing III* 1988: 23-32.
 53. Luhtanen P. Video Analysis of Technique and Tactics, international Conference "Sports Medicine Applied to Football" 1990.
 54. Patridge D, Mosher RE, Frank IM. A Computer Assisted Analysis of Technical Performars-Comparasion of the 1990 World Cup And Intercollegiate. *Science and Football* 1993: 221- 31.
 55. Patrick JD, McKeen MJ. The Caber Compütür System, A Review of its Application to analysis of Australian Rules Football. *Science and Football* 1988: 267- 73.
 56. Setterwall D. Computerised Video Analysis of Football-Technical and Commercial Possibilities for Football Coaching. Centre for User Oriented IT Design. *Department of Numerical Analysis and Computer Science* 2003.
 57. Harrold M. Uefa Euro 2016 France Technischer bericht. Switzerland, Nyon. 2016: 42-54.
 58. Vieth N. Deutscher Fussball Verband. Deutschland, *Analyse Der Uefa Euro 2016*. 2016: 8-101.
 59. Instat Scout, Özet rapor. Europe. European Championship, 2016, s.1-14. <https://instatscout.com/login> Erişim: 10 Eylül 2016.

EKLER

EK-1. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Kemal KURAK
Adres : Firuzağa Mah. Hüseyin Ağa Bahçe Sok. Meltem Apt.
No: 24/06 PK: 34425 Cihangir/Beyoğlu/İSTANBUL
Gsm : 0 532 799 90 91
E-Mail : kemalkurak@hotmail.com
Doğum Tarihi ve Yeri : 13.11.1979 / Trabzon
Medeni Hali : Bekar

Eğitim

Lise : 1994-1997 Akçaabat İmam Hatip Lisesi
Üniversite : 1998-2002 İnönü Üniversitesi - Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu
Yüksek Lisans : 2004-2008 Almanya Köln Spor Yüksek Okulu
Futbol Antrenörlük Eğitimi : 2004-2008 Almanya Köln Spor Yüksek Okulu
Doktora : 2014-2018 Malatya İnönü Üniversitesi
Alınan Eğitim : Futbol-Kondisyon-Tenis-Fitnes Antrenörlük ve Spor
Antrenman Bilimi

İş Deneyimi - Sportif Kariyer

1994-2002 : Lisanslı Sporcu - Türkiye Amatör Futbol Takımları
2003-2009 : Lisanslı Sporcu - Almanya Amatör Futbol Takımları
2004-2009 : Genç Takım Antrenörü - Almanya Genç ve Amatör Futbol Kulüpleri
2005-2006 : Antrenörlük Stajı - *Eintracht Frankfurt* Futbol Takımı (Almanya)
2006-2007 : 2006 Futbol Dünya Kupası Maçlarının Taktik - Kondisyon Analizleri ve
Antrenman Programlarının hazırlanması (*DFB Alman Futbol
Federasyonu*)
2009-2010 : Tenis Antrenörü - Ankara KHO (Askerlik Görevi)
2010-2011 : Yardımcı Antrenör (*Tavşanlı Linyitspor* - TFF 1.Lig)
2011-2012 : Yardımcı Antrenör (*Sakaryaspor* – TFF 1. Lig)
2012-2013 : Yardımcı Antrenör (*Sanica Boru Elazığspor* – TFF Süper Lig)

2014-2015 : Kasımpaşaspor (U19 Teknik sorumlu)

2015-2016 : Yardımcı Antrenör (*Elazığspor – TFF 1. Lig*)

2015-2016 : Yardımcı Antrenör (*Gazişehir Gaziantepspor – TFF 1. Lig*)

2016-2017 : Yardımcı Antrenör (*Elazığspor – TFF 1. Lig*)

2017-2018 : Yardımcı Antrenör (*Ümraniyespor – TFF 1. Lig*)

Yabancı Dil: Almanca (Çok iyi) – İngilizce (İyi)

Bilgisayar Bilgisi: Microsoft Office Programları

Futbol Analiz Programları : E asistan, PosiCap, Mathball, Instat Scout, Wyscout

(Futbol Taktik ve İstatistiki Analiz Programları)

Lisanslar: UEFA - TFF Futbol A Antrenörlük, Tenis Eğitmenlik

İstanbul 03.03.2018

Kemal KURAK

EK-2. ETİK KURUL

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Bu çalışma; Kemal KURAK'ın *“2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında En Başarılı Dört Takımın Oyun Sistemleri İle Hücum Varyasyonlarının İncelenmesi”* konulu tezinde 13 Nisan 2013 tarihli Resmi Gazetede çıkan Klinik araştırmaları hakkındaki yönetmenlik ve TÜBİTAK'ın 2014 yılı Temmuz ayı tarihli Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notunda *Anket, mülakat, odak grup çalışması; yetişkin ve fetal kadavra çalışmaları; retrospektif arşiv taraması; kan, idrar, doku, genetik materyal ve radyolojik görüntü gibi koleksiyon materyaliyle veya rutin muayene, tetkik ve tedavi işlemleri sırasında elde edilmiş materyalle yapılacak araştırma; hücre veya doku kültürü çalışması; gen tedavisi araştırması (tedavi amacı içermeyen), hemşirelik faaliyetlerini kapsayan araştırma, gıda katkı maddeleriyle yapılacak diyet çalışması, egzersiz gibi vücut fizyolojisi ile ilgili araştırma, antropometrik ölçüm çalışması ve yaşam alışkanlıklarının değerlendirilmesi gibi insana bir hekimin doğrudan müdahalesinin gerekmediği araştırma şeklinde olanların Etik Kurul İzin Belgesi gerekmektedir. Bu çalışma yukarıda belirtilen konuların dışındadır. Yukardaki belirtilen çalışmaları kapsamadığı için etik kurul kararına gerek duyulmamıştır. Bu çalışma kesitsel video gözlem analizini içermektedir. Bu nedenle bu çalışmada etik kurul raporu alınmamıştır.*

Bilgilerinize arz ederim.

21.03.2018
Danışman
Doç. Dr. Mahmut AÇAK